

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafova ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knafova ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za tuzemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun pošte hranilnica, podružnice v Ljubljani, št. 10.731.

Najbolj je v državi zadolženo slovensko kmetijstvo

Zanimive so številke o stanju kmečkih dolgov, ki jih je prevzela Privilegirana agrarna banka, in o zneskih, ki so jih doslej plačali zadolženi kmetje na račun prvega obroka.

Vsega skupaj je banka prevzela v vsej državi 2527 milijonov dinarjev kmečkih dolgov; od te vsote odpade na področje dravske banovine blizu 24% ali slaba četrtina. Od celotne gornje vsote kmečkih dolgov je Privilegirana agrarna banka prevzela od bank in njim podobnih zavodov 1739 milijonov, a od zadrug 788 milijonov dinarjev. Od kmečkih dolgov pri bankah pride na dravsko banovino le slabih 9 odstotkov, a od dolgov pri zadrugah nad polovico, to je 56%.

V dravski banovini (na področju ljubljanske podružnice Privilegirane agrarne banke) je 50 bank in sorodnih denarnih zavodov izročilo Privilegirani agrarni banki 7305 dolžnikov, a 446 denarnih zadrug 40.392 dolžnikov, skupno torej v dravski banovini 47.697 kmečkih dolžnikov. V vsej državi je izročilo 965 bank in sorodnih zavodov in 1833 denarnih zadrug 618.747 kmečkih dolžnikov s skupnim zneskom dolgov 2527 milijonov dinarjev, katero vsoto smo že gori navedli.

Na enega kmečkega dolžnika odpade v državi povprečno po 4100 dinarjev dolga. Na posameznih področjih osrednjega zavoda Privilegirane agrarne banke in njenih podružnic pa je to povprečje prevzetih dolgov zelo različno: na področju ljubljanske podružnice (dravske banovine) pride na enega dolžnika 12.000 dinarjev (pri 47.697 dolžnikih), na področju

osrednjega zavoda v Beogradu 4200 dinarjev (271.013 dolžnikov), na področju zagrebske podružnice 3.350 dinarjev (156.220 dolžnikov) in na področju sarajevske podružnice 1880 dinarjev (143.817 dolžnikov). Povprečni znesek na dolžnika je torej v Sloveniji v primeri z drugimi pokrajinami v državi ogromen.

Razmerno najugodnejše pritekaajo plačila na račun prvega obroka na področju osrednjega zavoda v Beogradu, a najslabše na področju sarajevske podružnice. To nam pokažejo naslednji podatki (v zaokroženih zneskih):

Osrednjemu zavodu v Beogradu so pri 1132 milijonih prevzetih dolgov plačali na račun prvega obroka 38 milijonov (3.4%), zagrebski podružnici pri 523 milijonih dolgov 7 milijonov (1.4%), ljubljanski podružnici pri 600 milijonih dolgov (150 milijonov od bank in 450 milijonov od zadrug) 5 milijonov (0.8%) in sarajevski podružnici pri 271 milijonih prevzetih dolgov 1 milijon dinarjev (0.4%). Pritok plačil na račun prvega obroka je bil v Sloveniji komaj nekoliko boljši kakor na področju sarajevske podružnice. Pritok na področju osrednjega zavoda je bil zato razmerno dober, ker so tamošnji kmetje ugodno prodajali žito.

Te številke nam povedo, da je slovensko kmetijstvo v državi najbolj zadolženo in da je torej pri nas kmetijsko gospodarstvo potrebno temeljite preosnove, da se bo naš kmečki človek lahko preživel. Potreben bi bil v to svrhu premišljeno izdelan načrt. Zraven tega pa bi bilo treba še bolj pospeševati tujski promet.

V Mariboru bo potrebna izpostava kmetijske zbornice

Kakor smo že poročali, dobimo v kratkem v naši državi kmetijske zbornice, za katere se je vršila borba že vrsto let. Sedež kmetijske zbornice za dravsko banovino bo seveda Ljubljana, toda kmetijske razmere v naši banovini so takšne, da nujno kličejo tudi po ustanovitvi mariborske izpostave te zbornice.

Na občnem zboru mariborske podružnice Vinarskega društva v nedeljo so vinogradniki stavili predlog po ustanovitvi omenjene izpostave in ga utemeljili. Predlog za ustanovitev izpostave je nedvomno izraz utemeljenih želj našega celotnega vinogradništva na

ozemlju bivše mariborske oblasti. Predlog je utemeljen že spričo dejstva, da je Maribor prav za prav središče sadjarstva in vinarstva vse naše banovine. Izpostava bi bila velikega pomena za Maribor in njegovo bližino ter daljno okolico. Naše sadjarstvo in vinarstvo sta si že utrli pot na vsa svetovna tržišča. Mariborska podružnica Vinarskega društva bo izkušala s primernimi podatki na vseh odločilnih mestih doseči uresničenje tega predloga mariborskih vinogradnikov, ki predstavljajo važno panogo našega gospodarstva.

Važna določila za naše upokojence v tujini

Finančni minister je izdal obširna navodila, ki določa se upokojencev, živčih v tujini. Po teh navodilih se bo upokojenec, živčim v tujini in ki se jim pokojnina izplačuje po odloku finančnega ministra iz leta 1933, še nadalje izplačevala pokojnina tudi po uveljavljenju teh navodil brez posebnega odloka, vendar se jim z začetkom od 1. aprila letos

pokojninski prejemki znižajo za 20 odstotkov za vso dobo, ko so se mudili v tujini. Upokojenec, živčim v tujini in ki do uveljavljanja teh navodil niso prosili za dovoljenje za prejetje pokojnine v tujini, se pokojnina ne bo izplačevala vse dotlej, dokler ne dobe takšnega dovoljenja. Prošnja za dovoljenje se pošlje pristojnemu državniškemu ali kon-

zularnemu zastopniku naše kraljevine v tujini, in sicer najkasneje do vštete 31. decembra letos. Prošnja mora navesti izčrpne razloge, zaradi katerih je upokojencu potrebno bivanje v tujini. Po 31. decembru se lahko vlože prošnje za dovoljenje samo v izjemno upravičenih primerih, in sicer neposredno na finančno ministrstvo.

V naši kraljevini živčih upokojenci, ki žele oditi v tujino za dalje kakor dva meseca, so dolžni še pred odhodom vložiti na pristojni blagajni prošnjo, v kateri naj navedejo dolgi in vzroke bivanja v tujini. Prošnji mora priložiti pravilno pooblastilo, po katerem bo pooblaščen oseba prejemala njihovo pokojnino ves čas, dokler bodo v tujini. Če odide upokojenec v tujino, preden se mu dovoli prejetje pokojnine, mu bo blagajna prvega prihodnega meseca odtrgala 20 odstotkov celotne pokojnine, dokler ne dobi od finančnega ministrstva odlok o dovolitvi ali zavrnitvi.

V naših krajih živčih upokojenci, ki hočejo iti v tujino z namenom, da tam ne ostanejo dalje kakor dva meseca, bodo pisмено obvestili pristojno blagajno o svojem odhodu v tujino in o vrnitvi domov. Blagajna bo imela takšne primere v posebnem zapisniku.

Če se upokojenec ni mudil v tujini dalje kakor dva meseca, mu gre za ta čas nezmanjšana pokojnina. Če se pa dožene, da je upokojenec prebil v tujini več kakor dva meseca, se o tem obvesti finančno ministrstvo, in dokler ne pride odlok, se mu odtrga 20 odstotkov pokojnine za toliko mesecev, kolikor je upokojenec vsega skupaj preživel v tujini.

Upokojenci se lahko mude manj ko dva meseca v tujini s pravico do popelne pokojnine največ enkrat na leto. Za vsako nadaljnje dvomesečno bivanje v tujini v istem letu se jim odtrga 20 odstotkov.

Upokojenci, ki so pred uveljavljenjem teh navodil vložili prošnjo, da bi smeli prejemati pokojnino v tujini, pa še niso dobili odloka, morajo vložiti nove prošnje.

Protí odloku o zavrnitvi prejetja pokojnine v tujino, ni nadaljnega pravnega leka.

Pod celotno pokojnino, od katere se naj za bivanja v tujini odtrga 20 odstotkov, se razumejo pokojnina in osebne družinske doklade. Upokojenci, ki za časa bivanja v tujini niso prosili za dovoljenje za prejetje pokojnine ali so za takšno dovoljenje prosili, pa se jim je zavrnilo, nimajo pravice do pokojnine za pretekli čas, niti po vrnitvi v domovino.

O kakovosti modre galice in o škropljenju

Prejeli smo:

Vsakoletno razpravljanje o kakovosti te ali one znamke modre galice med vinogradniki, nas sili, da podamo nepristransko in odkrito svoje mišljenje k temu važnemu in perečemu vprašanju. Dejstvo je, da je modra galica poleg žvepla doslej neprekosljivo sredstvo pri zatiranju glivičnih bolezni na vinski trti in tudi na drugih kulturnih rastlinah. Bakreni sulfat, ki ga vsebuje modra galica, je važen činitelj pri zatiranju bolezni, zlasti tako zvanih paležev. V zadnjih letih pridelujejo tudi pri nas modro galico v zadostni meri. Naš domači trg ne potrebuje več tuje galice, ker krije domači pridelek vso potrebo. Zakoniti predpisi pri izdelavi in državna kontrola

tvornic so jamstvo, da se tudi pri nas proizvaja kakovostno brezhibna in neoporečna modra galica. Kdor trdi drugače, dela to iz nevednosti ali pa iz kakega drugega vzroka. Odstotki bakrenega sulfata, ki ga ima modra galica, so tu odločilni in prav nič drugega! Tehnični postopek pri izdelavi tudi v naših tvornicah ni prav v ničemer drugačen, kakor je drugje uveden. Ker jamči domača tvornica na podlagi uradne analize, da vsebuje njena galica 99% in še nekoliko več bakrenega sulfata, potem je gotovo enakovredna vsaki inozemski znamki.

Nekateri vinogradniki hvalijo domačo galico »Solnce«, drugi spet »Zorko«, redki pa še zdaj ne morejo izhajati brez galice »Montecattini«. Resnica je, ako se vinogradnik čemu privadi, da to z veliko težavo opusti. Starokopitnost pa ne sme biti odločilna, zlasti če je brez podlage. Zares neopravičljivo je, da se letos ponekod vsiljuje tuja galica s trditvijo, da domača ni ustrezna in da je slabša. Ali imajo v teh okoliših vinogradniki zares preveč denarja, da plačujejo tujo galico po 8 Din, ko je cena domači galici 6.40 Din?

Kdor trdi, da je tuja galica boljše kakor domača, ta vede govori neresnico. Kot dokaz naj služijo lanske analize, ki so jih izvedli državni kontrolni zavodi. Tako je imela na primer galica »Solnce«, Celje, 99,72% čistote, znamka »Zorka« 99,70%, avstrijska pa 99,79 odstotkov. Te razlike v kvaliteti so tako malenkostne, da jih praktični človek pri nakupu galice ne upošteva. Kdor kupuje in plačuje tujo galico kar za 1.60 Din pri kg dražje, čeprav je iste kakovosti kakor domača, gotovo ne more trditi, da je v denarni stiski in da naj se mu pomaga. Pravilno ravna torej oni vinogradnik, ki kupuje in uporablja domačo galico, ki je iste kakovosti kakor ona tujega izvora. Galica se ne kupuje zaradi imena in predsodkov, ampak samo na podlagi cene in njene kakovosti, to naj si zapomnijo oni, ki begajo ljudi v tem pogledu.

Velike važnosti pri rabi modre galice je, kako vinogradnik modro galico pripravlja in uporablja. Pravilni napravi škropiva iz modre galice in apna moramo posvetiti vso pozornost. Vsaka površnost in domišljavost nekaterih, da znajo galično zmes pripraviti brez posebnih priprav, se mnogokrat z velikim neuspehom maščujeta. Naprava galičnega škropiva je kemični proces, ki se ne da kar tako izlaha izvesti. Ni samo galica odločilna, temveč tudi kakovost in čistota apna in

vode. Vse se mora natančno odtehtati v pravem razmerju. Dognano je, da se potrebuje za 1% raztopine modre galice poldrugi odstotek sveže ugašenega apna, ako se hoče napraviti zares učinkovito škropivo. Brez belega reagenčnega fenoltaleinovega papirja naj se nikdar ne napravlja škropiva!

Pravi uspeh pri zatiranju paleža in sličnih boleznih pa dosežemo le tedaj, ako škropimo z bakreno-apnenno brozgo ob pravem času in v pravilni jakosti. Na podlagi dolgoletnih izkušenj je vzeti za prvo škropljenje enodostotno raztopino modre galice. Povedano velja tudi za drugo in tretje škropljenje. Le v primeru slabega vremena vzamemo pri tretjem in poznejšem škropljenju poldrugoodstotno raztopino. Prvo škropljenje izvajamo, ko so poganjki trsa za pedenj dolgi, to je približno ob koncu maja. Drugo škropljenje se izvrši pred cvetjem, tretje po cvetju in tedaj pa je treba temeljito po zarodu poskropiti. Ako pada med tem dež ali nastopa močna rosa, moramo škropiti tudi med cvetjem. V tem primeru izvede-

mo četrto škropljenje takoj po cvetju. Poznejša škropljenja zavise od nastopa vlage in toplote. Ako je med tem časom suho vreme, izhajamo s štirikratnim škropljenjem, drugače pa s petkratnim.

Kdor zamudi pravi čas in odlašča škropljenje, lahko doživi razočaranje. Gotovo je lanskoletna katastrofalna škoda naučila naše vinogradnike, da morajo vsa škropljenja izvesti pravočasno in natančno. Pomniti je, da zavarujemo s prvimi tremi škropljenji na trsu predvsem zarod, z ostalimi škropljenji pa listje in mladike. Zamujeno škropljenje se ne da nadomestiti in nastala škoda je nepopravljiva, četudi vzamemo dvoodstotno in večodstotno škropivo.

Na podlagi navedenega opozarjamo vinogradnike, naj uporabljajo pri letošnjem škropljenju le domačo modro galico, ki ni nič slabše kakovosti kakor tuja. Vsa škropljenja naj se pravočasno, preudarno in pravilno izvedejo. Uspeh jim bo zagotovljen.

Kako bi povečali pridelek krompirja

Vedno pogostejše se čujejo pritožbe, da se krompir nič kaj več ne obnese pri nas. Vsak gospodar gleda, kje bi dobil boljše semensko blago. Ta ga išče pri sosedu, drugi ga naroča od kmetijskih zadrug, tretjemu celo ni žal visokih stroškov, da si naroči seme naravnost iz tujine od priznanih gojilcev krompirja. Lepo je vse to, toda eno slabo stran ima, da gre nova vrsta kmalu po isti poti, kakor je šla prejšnja: v kratkih letih se že izrodi. Zato gredo prizadevanja kmetijskih znanstvenikov za tem, da bi omogočili vsakemu kmetu, da sam skrbi za zdravo semensko blago.

Če pogledamo takole krompirjevo njivo, pač vidimo, da se najdejo povsod prav lepi grmušlji, ki imajo po navadi prav lepe gomolje. Zato je treba že takoj v začetku opazovati rast krompirja ter si s primernimi palčkami zaznamovati najlepše grmušlje, da moremo potem, ko je krompirjevka že usahnila pred splošnim izkopavanjem, odnosno izoravanjem spraviti semensko blago, ki smo ga zaznamovali med rastjo. Seveda je treba vse leto opazovati te zakoličene grmušlje in jih, če ne ustrezajo, izpustiti iz opazovanja in jim

vzeti palčke. Gledati moramo pri tem tudi na to, da so vsi grmušlji iste sorte, kar se pokaže delno že v cvetju. Na jesen spravimo gomolje od vsakega grmušlja posebej, za seme odberejo pa le gomolje tistih rastlin, ki so dale največji in najlepši pridelek. Prihodnjo pomlad vsadimo gomolje vsakega grmušlja posebej, da moremo še drugo in tretje leto opazovati, če bodo dobre lastnosti stalne. To bi bil začetek izboljševanja semenskega krompirja.

Zdaj gre še za to, da semensko blago ohranimo dobro in zdravo za dolgo vrsto let.

Znani ruski strokovnjak Lisenko, ki je dosegel s pojarjenjem ozimnih žitaric čudovite uspehe, je dognal, da je treba krompir za seme saditi šele v teku julija, ker pride stvarjanje gomoljev potem v hladnejši letni čas in je takšno seme zelo odporno proti izrojevanju. Majhen poskus v tem pogledu pač lahko napravi tudi najmanjši naš kmet, da se sam prepriča, koliko je resnice na tem. Nekoliko drugačen način ohranitve zdravega semenskega krompirja uporabljajo na Čehoslovaškem. Ko smo že nasedli na krompir, naloži-

MIRKO BRODNIK:

JUBEZEN NE UMRE

IV

Mladi gospodar

V soboto je bil v bližnjem mestu semanji dan. Podbregar je zgođaj zapregel konja in se praznje oblekel. Potem je poklical še Andreja, ki ni bil prav pri tistih, ki so rano vstajali.

»No, Andrej, vstani! Ti boš še sodni dan zamudil!«

Andrej je planil s postelje.

»Ali si se snoči spet kje ženil? Le glej, da te ne bodo fantje nakurili. Menda te že po strani gledajo.«

Potem je šel pogledat, ali je zajtrk že kuhan. Ko je prišel Andrej pet minut nato v izbo, so se na mizi v široki skledi hladili žganci in lonec mleka poleg njih.

Mati je popravila Andreju ovratnico in mu rekla:

»Fant, zdaj glej, da boš pameten. Čas je že. Ne pozabi, da boš gospodar. Gledati boš moral, da boš povečal to, kar ti bova midva dala. Ni dosti in še nekaj dolga je na vsem, toda če boš delal, kakor je treba...«

Posilile so jo solze.

Andrej pa jo je objel okoli ramen in ji dejal:

»Mati, le brez skrbi bodite. Naša hiša bo še močna. In v hišo bom pripeljal takšno ženo, da bodo vsi gledali!«

Stari Podbregar se je obrnil in ga presenečen pogledal:

»Kaj, ali si res že izbiral?«

»Nič še ni gotovega, oče!«

»Katera pa je?«

»Ne smem še povedati. Bog ve, ali me bo marala? Če me ne bo zavrnila, vam rečem, da...«

Posmejal se je. Že zaradi tega se je moral, ko je pomislil, kaj bosta čez nekaj dni oba rekla, ko jima bo povedal, da je Marija tista, ki jo je tako hvalil.

Zunaj je konj že nestrpno kopal po tleh. Zato sta oče in sin hitro pojedla. Preden sta šla, je mati še pokrižala sina in mu rekla:

»Pa oba srečno hodita!«

»Podbregar si je še dal globuk na glavo.

»Zdaj pa le hitro, drugače pred večerom ne bova v mestu.«

Potem je Podbregar pognal. Voz je pohitel skozi vas. Tudi mimo Kačarjeve hiše je šel. Ko je zavil okoli vogala, se je Andrej ozrl proti oknu, kjer je bila soba njegove Marije. Okno je bilo zagrnjeno. »Najbrž še spi,« si je rekel Andrej.

Pot v mesto je bila precej dolga. Dve uri sta se Podbregar in sin že vozila, pa ju je vendar čakalo še precej poti. Oče ni preveč poganjal konja in ves čas je molčal. Morda je premišljal, kaj pomeni korak, ki ga bo danes storil. Saj po dolgih letih neprestanega dela res ni lahko izpustiti vsega iz rok in izročiti usode doma človeku, o katerem se ne ve, kako se bo obnesel, čeprav je ta človek lastni sin.

Tudi Andreju ni bilo dosti do pogovarjanja. Kar zagledal se je predse. Nekako mu je

Zvečer se je dobil z Marijo in ji ves srečen povedal, o čem je govoril z očetom, in da se oče ni nič upiral. Še ta teden pojdeti v mesto k notarju, kjer bo oče prepustil njemu gospodarstvo, potem bo pa še dovolj časa, da bo uredil tudi vse zastran vojaščine. Če pojde vse tako, kakor si Andrej zamišlja, bosta že čez kakšna dva meseca mož in žena. Ko bo posestvo v Andrejevih rokah, se oče ne bo mogel več dosti upirati. Hočeš ali nočeš bo moral sprejeti Marijo za snaho. In Marija je obljubila Andreju, da mu bo takšna žena, da se mu je ne bo treba sramovati, in njeni starši se menda tudi ne bodo preveč upirali, ko bodo zvedeli, kako je z njo.

Obema je odleglo tisti večer. Prepričana sta bila, da se jima bo kmalu, prav kmalu nasmehnila sreča.

»Ne smeš pozabiti, Andrej,« je tiho rekla Marija, ko sta se poslavljala. »Zaradi mene in zaradi tistega, ki ga nosim pod srcem. Saj veš, da je tvoj. Najin. Zaradi njega se morava boriti.«

»Zmagala bova, Marija...« je vzkliknil Andrej in jo poljubil. »Nihče naju ne bo ločil. Videla boš, kako srečna bova...«

Potem se mu je Marija nežno izvila iz objema in odhitela proti domu. Andrej je stal še dolgo za kozolcem in gledal za njo, dokler ni za ovinkom izginila.

mo nekaj lepega semenskega blaga pod streho na zračnem kraju in pustimo, da poženejo kake štiri centimetre dolge kali, nato pa ga posadimo. V jeseni moramo previdno izkopati to semensko blago, čim začne krompirjevka dobivati svetlejšo barvo, to se pravi, da začne po malem zoreti. Gomolji so tedaj še zelo sočni in se jim koža rada lušči kakor pri prav ranem krompirju. S tem nedozorelim semenskim blagom je treba seveda prav oprežno ravnati, ker bi mu pretopla klet mogla škodovati, da bi segnil. Zato ga dajemo na posebne lese drug do drugega in ga hranimo na zračnem, ne premrzlem prostoru. Čeprav je takšno semensko blago drobno, vendar požene močne kali. Ta postopek ohrani ne le zdravo semensko blago, temveč je tudi pridelek po tem načinu mnogo obilnejši.

Politični pregled

Iz Beograda poročajo

da bo Narodna skupščina sklicana bržkone 20. t. m.

V prvi vrsti bo razpravljala o konkordatu. V ponedeljek je zasedal skupščinski odbor za prošnje in pritožbe in je začel razpravljati o novih prošnjah in pritožbah Odbor svoje delo nadaljuje.

Narodni poslanec Voja Janjić se je te dni mudil v Sofiji. Pred povratkom v Beograd je sprejel novinarje in jim dal daljšo izjavo, v kateri je posebno naglašal.

da se marljivo dela na sklenitvi carinske zveze med Jugoslavijo in Bolgarijo

To vprašanje je zdaj že zelo dozorelo. O tem je imel razgovore z bolgarskim ministrom predsednikom Kjuzevanovim in bolgarskim finančnim ministrom Gunjevim. V najkrajšem času se bo sestala mešana komisija strokovnjakov, ki naj izdela vse podrobnosti za sklenitev carinske unije. Za podlago bo služila pogodba, ki je bila l. 1905. sklenjena med Bolgarijo in takratno Srbijo. Voja Janjić je naposled naglasil, da se odnosi med Bolgarijo in Jugoslavijo vidno boljšajo in na obeh straneh se dela na tem, da pride do resničnega bratstva za večne čase.

S španskih bojišč prihajajo vesti da Francova ofenziva na baskovski fronti popušča.

sicer odleglo, ker je očeta tako z lahkoto pregovoril, vendar pa ga je tudi morila skrb. Doslej prav za prav še ni resno pomislil, kako bodo doma sprejeli Marijo, ker ga je vsega zavzela misel, kako bo Marijo rešil sramote in se otesel vojaščin. Zdjaj pa, ko je videl, da je to nekako urejeno, ga je le začelo skrbeti tudi to, kaj bosta oče in mati rekla, ko bosta spoznala, kaj tiči za njegovo željo po gospodarstvu. Slutil je, da ne bo ušel brez kazni in da Marijino življenje, čeprav se mu bo vse posrečilo, vsaj v začetku ne bo preveč prijetno.

Med tem pa se je voz že približal mestu. To se je spoznalo po hišah, ki so postajale čedalje bolj gosposke. Tudi ljudi je bilo več in več. Praznično oblečenj so hiteli proti trgu. Kmetov z živino skoraj ni bilo, ker so vsi že davno prišli na trg. Iz domače vasi sta srečala le malo ljudi, pač tiste, ki so imeli v mestu kakšen nujen opravke.

Kakor je pač navada, je oče ustavil voz pred staro Lipovčevo gostilno, kjer so imeli velike hleve. Zato je moral potem tudi stopiti v krčmo. Andrej je izpregel in prišel kmalu za očetom, ki je sedel v izbi pri krožniku vroče juhe. Nekaj znancev je prisledlo k njemu in so mu nekaj prav vneto pripovedovali. Bili so že skoraj vsi nekoliko pijani, čeprav je bila prav za prav za vino še zgodnja ura. In preden je Andrej posrebal svojo juho je tudi njegov oče že naročil štefan vina. Tako se pač spodobi, če pride kdo z vasi po dolgem času v mesto.

»Ti, Podbregar,« je dejal neki kmet iz sosedne vasi, »kaj te je pa prav za prav pripeljalo danes sem?«

Obkolitev Bilbaa so vladne čete preprečile,

vendar je mesto kljub odločnemu odporu Baskov ogroženo. Pri Guernici so bili letalski spopodi in so morala nazadnje frankovska letala pobegniti. Pri Toledu in Guadalajari so vladne čete nekoliko napredovale. Drugih posebnih dogodkov ni bilo. Na madridskem bojišču je položaj neizpremenjen.

Po vesteh nemških listov

se je napetost med Italijo in Anglijo spet poostрила,

in to predvsem zaradi Abesinije. Bližnje zasedanje Društva narodov v Ženevi pričakujejo s precejšnjimi skrbmi. Zatrjuje se, da bo Društvo narodov tudi zdaj odgodilo izključitev Abesinije zaradi česar Italija še nadalje ne bo zastopana na zasedanju. Proti izključitvi je v prvi vrsti Anglija. V Ženevi bosta Anglija in Francija tudi naglašali, da smatra neodvisnost in nedotakljivost Avstrije in Češkoslovaške za lastno zadevo.

Veliko nevarnost za španske republikance je pomenil

anarhistični upor v Barceloni, ki pa je zdaj že zatrt.

Anarhisti so se hoteli polastiti katalonske vlade in so zahtevali odstop republikanskih generalov. Valencijska vlada pa je poslala v Barcelono pod vodstvom generala Pozasa več bataljonov vojaštva, ki se mu je posrečilo zatreti upor. Ujeti anarhisti bodo postavljeni pred vojaško sodišče.

Gospodarstvo

Rast hmelja je letos močno zaostala

Hmeljarsko društvo v Žalcu nam je poslalo naslednje poročilo o stanju hmeljskih nasadov : dne 6. t. m.:

»Zaradi skrajno neugodnega, hladnega in deževnega vremena v marcu, aprilu in v začetku maja, se je rez hmeljske korenike ne navadno zavlekla in je bila šele pred nekaj dnevi končana Hmeljarji so bili zadnje dni zaposleni s postavljanjem hmeljskih drogov. To delo se zaradi slabega vremena doslej ni moglo izvršiti v vseh nasadih.

»I, kaj? Voz!« je odvrnil Andrejev oče in se zasmel svojemu dovtipu.

»Vem, vem,« je skoraj jezno nadaljeval kmet. »Po kaj si prišel, sem mislil. Ali boš kupil kakšen rep? Naprodaj, kakor vidim, nisi nič pripeljal.«

»Tisto ne,« je potrdil Podbregar. »Danes imam pa čisto drugačne opravke.

In začel je pripovedovati, da misli sinu izročiti posestvo, da ga reši vojaščin.

»Ali ne boš dal malo prezgodaj vajeti iz rok?« se je vmešal neki drug znanec.

»Zakaj?« je vprašal Podbregar, čeprav je tudi njega mučila že nekaj dni ista misel.

»Saj je fant pameten...«

Andreju se je zdelo nerodno, da bi poslušal, kako bodo njega hvalili in grajali. Zato je vstal in rekel očetu:

»Veste, oče, meni se tu ne da sedeti. Malo pojdem pogledat, kaj je na sejmišču. Kmalu se vrnem. Potem pa pojdeva k notarju. Prej moram še zvedeti, kje ima pisarno, da ga ne bova potem predolgo iskala. Kje jo je imel stari, vem, toda zdaj so dobili novega, ki je najbrž kje drugje.«

»Le pojdi!« mu je dejal Podbregar, ki mu je bilo tudi ljubše, da sin pri tem pogovoru ne bi bil priča. »Toda kmalu pridi, da te ne bom čakal.«

»Bom, oče,« je dejal Andrej, ki je stal že na pragu.

Potem je šel.

Dan je bil oblačen, vendar še prav topel, za pozno jesen skoraj preveč. Andrej se je nekaj časa motal med ljudmi, ki so zavzeli vso cesto, da skoraj mimo njih ni mogel pri-

Hmeljska korenika je dobro prezimila ter je krepka in zdrava. Vendar se lahko trdi, da je hmeljska rast dva do tri tedne v zaostanku. Le v nekaterih nasadih, zlasti v višjih legah, so poganjki nekaj centimetrov visoki.

Od letnika 1936. je neprodanih le še kakih 300 kvintalov, za katere se je pred kratkim pokazalo nekaj zanimanja.

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na zadnjem ljubljanskem sejmu so se za kg žive teže trgovali po neizpremenjenih cenah: voli I po 5 do 5.50, II po 4.50 do 5, III po 4 do 4.50, krave debele po 3.50 do 5, klobasarice po 2 do 3.25, teleta po 6.50 do 7 Din. Prasci za rejo so bili po 140 do 230 Din za rilec.

SVINJE. Na zadnjem ptujskem sejmu so se trgovali prasci, 6 do 12 tednov stari po 70 do 160 Din za rilec, pršutarji po 6.25 do 6.50 in plemenske svinje po 5.75 do 6 Din za kg žive teže.

Sejmi

18. maja: Krka, Kočevska reka, Moravče, Bušča vas;
19. maja: Bogojina, Sv. Lenart v Slov. gorah;
20. maja: Mozelj, Ig pri Ljubljani, Mala Nedelja, Slivnica pri Celju, Skocijan pri Mokronogu;
21. maja: Videm pri Krškem;
22. maja: Loka pri Zidanem mostu.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili v devizah (s prišteto premijo):

- 1 holandski goldinar za 23.92 do 24.07;
- 1 nemško marko za 17.50 do 17.64 Din;
- 1 angleški funt za 214.71 do 216.76 Din;
- 1 ameriški dolar za 43.24 do 43.60 Din;
- 100 franc. frankov za 195.07 do 196.51 Din;
- 100 češkoslov. kron za 151.73 do 152.83 Din;
- 100 italij. lir za 228.65 do 231.73 Din.

Vojna škoda se je trgovala po 406 Din, investicijsko posojilo pa po okoli 88 Din. Avstrijski šilingi so bili v zasebnem kliringu po 8.13 Din. Nemški klirinški čeki stanejo 12.12 Din.

Drobne vesti

= Izvoz živine v Palestino. Iz Beograda poročajo, da je prišlo do sporazuma med palestinskimi uvozniki živine in našimi izvozniki,

ti. Proti sejmišču je bila gneča še čedalje hujša. Ze je začel premišljati, ali ne bi bilo bolje, da gre kam drugam, ko je iznenada zagledal voz iz domače vasi. In na njem je opazil razen nekaterih drugih vaščanov, še nekoga, ki je bil vzrok, da mu je srce iznenada začelo razbijati. Marija je bila. Kaj jo je le prineslo v mesto? Snoči mu ni nič povedala, da pojde na semenj.

Rad bi bil govoril z njo, vendar pa mu je bilo zaradi drugih ljudi nerodno, da ju ne bi videli skupaj, ker bi utegnili nastati kakšni jeziki, in prav danes tega ni maral. Tedaj pa ga je tudi ona opazila. Zardela je in mu skrbno vaj pomahala z roko. Potem je z glavo pokala proti cerkvi in ga pogledala. Razumel jo je in ji prikimal.

Tam ga bo torej poiskala. Zato se je preril skozi gnečo in zavil proti božjemu hramu.

Ker je bila prav tedaj deveta maša, ni bilo pred cerkvijo dosti ljudi.

Andrej je moral precej časa čakati, da je Marija prišla vsa zasopla proti cerkvi. Ze od daleč je zagledal njeno pisano ruto, ki jo je tako dobro poznal. Ko je tudi ona njega zagledala, se je umaknil za zid.

Segla sta si v roko.

»Kako, da si prišla?« jo je presenečen vprašal.

»Sosed se je peljal v mesto, pa je mati rekla, naj grem z njim in kupim nekaj reči, ki so v mestu cenejše kakor pri nas. Pa sem šla...«

»Tako...«

»Da, pa zaradi tebe tudi,« je prostodušno dodala in ga pogledala. »Ali mi boš kupil kakšen odpustek?«

po katerem se bodo izvažale znatne količine živine v Palestino. V ta namen bo spet obnovljena redna parniška zveza s Palestino iz naših pristanišč.

== Denarni zavodi in Privilegirana agrarna banka, ki je prevzela vse kmečke dolgove po predbi o kmečki razdolžitvi, so si v sporu. Banka pošilja v kraje, kjer so sedeži katastrskih uprav, svoje odposlance, da zbranim kmetom pojasnjujejo posamezna določila uredbe. Isto priliko pa odposlanci uporabljajo, da kmetom odsvetujejo sklepanje sporazumov glede dolgov z denarnimi zavodi, češ da bo banka bolj prizanesljiva do njih kakor pa denarj obrnila na ministrstvo za trgovino in parni zavodi. Zveza denarnih zavodov se je industrijo, naj odloči, da si bodo odposlanci Privilegirane agrarne banke ne samo prihranili napade na denarne zavode, temveč naj sklepanje sporazumov med zavodi in kmečkimi dolžniki celo priporočajo.

== Mednarodni velesejem v Ljubljani, po številu sedemnajsti, ki bo pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Petra II., se bo vršil od 8. do 14. junija. Za posetnike bo kakor običajno veljala polovična vozna cena. Poleg vseh vrst industrijskih izdelkov bomo videli razne obrtne izdelke. Kmečko prebivalstvo opozarjamo predvsem na kmetijske stroje in kmetijsko orodje, pletarske in ščetarske izdelke in druge kmetijske potrebščine. Zelo bodo zanimali tudi vzorni sadni vrt, razstava malih živali, živalski vrt, lovska razstava in gospodinjstva razstava. Razstavljalcev na sejmu bo preko 600 iz 14 držav.

DOPI SI

BISTRICA. Zadnjič je »Domovina« poročala o čudni stavki v tvornici lesnih izdelkov v Bistrici. K temu je treba dostaviti še tole: Res je, da so začeli delavci stavkati, ker dotičnega delavca ne marajo. Ni pa dotični delavec nasilnež. Če je v svoji razburjenosti komu kaj ugovarjal, je pač imel za to vzrok, saj to mu, čeprav vsi dosti mlajši, nalašč kljubovali. Sicer pa še ni nikdar storil komu kaj zalega in še tudi nima nobene kazni. Ogenj je pa nastal v času, ko so bili delavci odsotni. Na klice mimo idočega fanta je z največjo nagloto ogenj udušil sam z enim delavcem, med tem ko je njegova žena vsa obupana reševala

svoje reči. Če je bil ogenj podtaknjen ali pa se je vnelo iz dimnika, se ne ve. Naročnik.

BERKOVCI. Gasilska četa priredi v nedeljo 27. junija, v primeru slabega vremena pa na Petrovo 29. junija, na vrtu g. Jurinca Matije v Berkovcih veliko javno tombolo. Glavni dobitki: 1.000 Din, vreča moke (pšenične), fina moška obleka seženj trdih drv, nov hrastov sod, ženska obleka in še nad 400 drugih lepih in koristnih dobitkov. Cena tombolski karti je samo 2 Din, za prvovrstno ljutomersko vino in dobro pečenko je preskrbljeno. Prleški krapci in gibanice bodo na razpolago. Igrala bo Malonedeljska godba. Sosedne gasilske čete in druga društva prosimo, da za ta dan ne določajo svojih prireditev. Pridite!

HUM PRI ORMOŽU. Pred kratkim se je tukaj vršil sestanek nekdanjih učencev humske narodne šole, ki je bil posvečen spominu blagopokojnega nadučitelja g. Antona Porekarja, ki je na tej šoli neumorno deloval v proslah narodne in gospodarske prosvete celih 40 let. Osnovel se je pripravljalni odbor, ki si je zadal nalogo, da oskrbi spominsko ploščo. Plošča bo okusno nameščena na pročelju šole. Slavnostno odkritje spominske plošče bo 13. junija ob 15. uri. Vsi nekdanji učenci in prijatelji blagega pokojnika se vljudo vabijo, da se slavnosti udeležijo. Prispevki za pokritje stroškov naj se blagovolijo pošiljati na Ljudsko hranilnico in posojilnico v Ormožu, čekovni račun 11062. Morebitni prebitek se bo uporabil v korist siromašnih šolskih otrok. Natančni spored slavnosti bo objavljen v časopisju.

PREKOPA — VRANSKO. Dopis v Domovini 1. aprila je prav hudo prizadel nekatere tukajšnje gospode. Eden je celo z »Domovino« v roki dirjal od hiše do hiše in se hudoval na vse one, ki so po njegovem mnenju dovolj »kšajti« za sestavo takšnega dopisa. V Slovenskem gospodarju z dne 14. aprila smo čitali odgovor nekega tukajšnjega dopisnika na zgoraj omenjeni dopis. Dopisnik je dobro znan, saj smo ga lahko odkrili po njegovem »baje«, ki ga je večkrat stavil v dopis. Mož trdi, da ima »Domovina« pri nas še nekaj naročnikov iz prejšnje dobe, pri tem se je nemalo uštel, saj še sam spada med nje, kar pač zdaj ni priporočljivo, ko je prejadral iz JNS drugam. Mi mu to prav nič ne zamerimo. Se mu je pač zmajal stolček, pa se je zbal in se zatekel v varno zavetje. Ni res, da je predsednik gasilske čete igro prepovedal. Ko so igralci izvedeli, kakšna

gonja se vodi proti igri od strani gasilskih odbornikov in drugih, so pozvali na odgovor predsednika in mu sporočili, da igre ne bodo igrali. Nato pa je on izjavil: »Igra naj se uprizori«. Resničnost te navedbe lahko potrdi 16 priči. Trditve, da bi oblastvo igro zabranilo, lahko dopisnik pove samo gospodi, zbrani okrog njega. Drugi temu ne bodo verjeli. Dopisnik trdi, da se v igri poveljuje zakonolom in prešustvo. Priporočamo mu, da igro ponovno preštudira in nam pove kje je to v igri našel. Nadalje pravi da se je razkrinkala morala dopisnika »Domovine« kot pobudnika za uprizoritev te igre, češ da morale sploh nima, ker hoče uprizoriti takšno igro. Dopisnik je tudi trdil, da bi gas. četa imela veliko izgubo če bi se uprizorila tista »pacarija«. Povemo mu da nam je znano, da oni nimajo smisla za poučne igre, ker ljubijo komedije. Nameravali so prirediti neko komedijo, ki je prešla v res pravo komedijo, še preden je zagledala luč sveta na tukajšnjem odru.

SV. BOLFENK PRI SREDIŠČU. Izobraževalno društvo »Lipa« priredi na binkoštni ponedeljek 17. t. m. na vrtu Jakoba Zabavnikarja v Jastrebcih jubilejno proslavo 35-letnice svojega delovanja. V primeru slabega vremena bo proslava v nedeljo 23. maja. Društvo je bilo ustanovljeno leta 1902. v času, ko je v naših krajih najbolj pritiskal germanizem. Bilo je prvo društvo v naši občini, ki je zbralo pod svoje okrilje vse zavedne Slovence. Pozneje pa so začeli nasprotniki napredne misli odpadati, kajti »Lipa« je šla po začrtani poti in se na posameznike ni ozirala. Od početka do danes je stala na nacionalno-napredni poti. V času svojega obstoja je društvo prirejalo gospodarska in kulturna predavanja, dramske predstave in pevske nastope. Vse dohodke je porabilo za nabavo knjig in ima danes knjižnico s 700 knjigami, ki so članstvu v pouk in zabavo. Ustanovnih članov je dosti pomrlo, živeti pa z veseljem in ponosom zrejo na svoje delo in požrtvovalnost, ko vidijo, da »Lipa« napreduje in zbira pod svoje okrilje napredne ljudi. Spored proslave: popoldne ob 14. bo sprejem gostov, nato nagradno plezanje na majniško drevo; sledijo predavanja o zgodovini društva, in nastop društvenega pevskega zbora, končno pa srečolov in narodna veselica ob sodelovanju godbe na pihala. Prijatelje društva vabimo, da pridejo ta dan na naš lepi hriček, da se pri dobri domači kap-

»Seveda. Ali naj ga greva takoj iskat?«

»Zakaj pa ne? Čakaj, še to mi povej... Ali sta z očetom že opravila?«

»Še ne. Zdaj sedi še v gostilni, meni se pa ni ljubilo ostati tam in sem šel rajši malo ven. Vidiš, pa sem imel srečo, da sem dobil tebe...«

Počasi sta se odpravila proti sejmišču, ki ni bilo daleč. Nobenega znanega človeka nista srečala. Sicer pa na to nista niti mislila. Preveč sta mislila sama nase, da bi se mogla ozirati za drugimi.

Ob stojnicah je bilo toliko ljudi, da nista skoraj nič videla. Komaj sta se prerila nekoliko bliže.

»Kaj bi pa rada imela?« je vprašal Andrej.

Kaj lepega ji je mislil kupiti. Denarja mu ni manjkalo in hotel se je izkazati. In radeveden je bil, kaj si bo ona izbrala.

»I, kaj...« je v zadregi odvrnila. »To boš pa sam najbolje izbral. Jaz pa pojdem ta čas na drugo stran in bom našla kaj za tebe.«

In preden ji je mogel odgovoriti, je že ni bilo.

Dolgo je izbiral in izbiral, naposled pa se je odločil za lepo pozlačeno ovratno verižico, ki ni bila draga, pa zelo lepa. Ko je plačal in se obrnil ter vtaknil kupljeni zavitek v žep, je stala Marija že za njim.

»Jaz že imam,« mu je rekla in obraz ji je žarel. »Ugani, kaj!«

»Kako naj uganam?« je vzkliknil. »Ko je pa toliko reči!«

»No, tole!« je odvrnila in mu izročila lepo usnjato listnico.

Kako je bil vesel njenega darila! Kako dolgo že ni dobil nobenega. Doma ni bila nava-

da, da bi mu kdo dajal darove. Spravil jo je in nato dejal:

»Tudi jaz imam nekaj lepega za tebe. Videl boš?«

»Kaj pa?«

»Tu ti še ne pokažem, da boš malo radevedna. Čakaj, pojdiva malo po poti proti živinskemu sejmišču in boš dobila svoj odpustek.«

In res sta šla. Marija je kar žarela. V mislih je ugibala, kaj ji je pač Andrej izbral, a na misel, ki bi se ji zdela prava, le ni mogla priti. Kakšno lepo ruto? Morda majhen prstan? Kako se skrivnostno vede!

Nazadnje že ni mogla več strpeti. Kar prosila ga je:

»Andrej, kaj me preizkušaš? Veš, hudoben si zares.«

»Naj pa bo!« je tedaj z nasmeškom odvrnil Andrej in segel v žep. Oprezno je odprl svoj zavitek in vzel verižico v roko.

»Jej, kako je lepa!« je vzkliknila Marija. »To je moralo biti pa drago. Andrej, tako ti ne bi bilo treba zame razmetavati denarja.«

»Nekaj lepega pa moraš vendar imeti od mene,« ji je tiho rekel. »Čakaj, da ti jo obesimo okoli vratu.«

Ustavila sta se sredi ceste. Marija se je sklonila k njemu in s tresočo se roko ji je zapel okrasek.

Tedaj pa je iznenada prebledel. Kakor bi bil prilezel iz tal, je stal pred njim njegov oče. Oči so se mu iskriale in nekaj časa ga je molče meril. Potem pa je vzkliknil:

»Tak to je tvoje sejmišče! Potem so imeli danes ljudje prav, ko so mi pravili, da hodiš s Kačarjevo! Lepo si me mislil speljati. In

kako si namigoval, da si že nekaj izbral. Pa si se zmotil! Ne pojde tako, kakor si misliš. Ne, ne, na Podbregarjevem domu pa Kačarjeva ne bo gospodinja. Za enkrat še ne!«

Marija je drhtela in gledala v tla. Zdelo se ji je, da se zemlja pogreza pod njo in najrajši bi se bila res vdrla v tla. Potem se je zdrznila. Andrej jo je še zmerom držal za roko. Iztrgala se mu je in planila stran. Ni vedela, kam. Samo proč odtod, proč.

»Le pojdi!« je zaklical Podbregar za njo. »In mojega sina pusti pri miru. Dokler bom jaz le še z mezincom migal, ga ne boš dobila.«

Nato se je obrnil k sinu.

»Saj se mi je zdelo, da nekaj ne more biti tako, kakor bi moralo biti. Dobro, da sem še vse odkril, dokler ni bilo prepozno. K notarju zdaj ne pojdeva,« je hladno nadaljeval. »Zatrapal si se v dekle in bolj je, da greš k vojakom, da se ti bo malo glava ohladila.«

»Oče!« je vzkliknil Andrej, ki se je šele zdaj prav zavedel, kaj pomeni zanj in za Marijo dogodek, ki se je pravkar odigral. »Oče, nikari ne bodite takšni!«

»Kakšen naj ne bom?« je mrzlo odvrnil Podbregar. »Lepo reč si mi mislil splesti za hrbtom in zdaj naj molčim. Ne, ne, tega pa ne.«

Andrej je videl, da ni mogoče vsaj zaenkrat ničesar doseči. Mirno, brez besede je šel za očetom v gostilno.

Ko sta stopila v izbo, se je takoj oglasil kmet, ki je že prej govoril s Podbregarjem:

»Sta pa hitro opravila. Časih je šlo to bolj počasi. Kako pa je bilo?«

(Dalje.)

ljici skupno poveselimo in s tem damo pobudo članstvu društva do nadaljnjega dela.

SV. TOMAŽ PRI ORMOŽU. Dolgo časa se je bila delala reklama po časopisih za igro »Jurij Kozjak«. Uprizoritev bi se naj vršila na prostem pred cerkvijo. Nastopili bi naj tudi konjeniki in vozovi. Ker se je še reklama za uprizoritev pod milim nebom priobčila v naj-novejši številki resnicoljubnega časopisa ter so še na dan uprizoritve lepili velike lepake, so seveda prišli tudi tujci, ki pa so bili zelo razočarani, ker se je igra »Jurij Kozjak«, ki je prirejena za uprizoritev na prostem, kljub krasnemu vremenu predvajala v Društvenem domu. Prirediteljem bi priporočali, da bi se v bodoče ozirali na resnico, hčerko božjo, odnosno izpremembe pravočasno objavili, ker zunanji gosti se ne bodo dali več voditi za nos. Tako neresno početje škoduje tudi ugledu društva.

ŠTRIGOVA. V »Slovenskem gospodarju« je bilo zelo pohvaljeno petje pevcev iz Razkrižja, ki so peli v štrigovski cerkvi, češ da takega petja še niso slišali. Poročevalcu seveda ne gre za to, da bi se prikupil pevcem iz Razkrižja, temveč samo za to, da bi ponižal štrigovske pevce. Že 20 let smo zadovoljni s svojimi pevci in pevovodjo. Dopisniku v »Slovenskem gospodarju«, ki bi rad delal zgago, moramo še povedati, naj rajši molči.

Domače novosti

* Vesele binkošne praznike želi uredništvo prijateljem in prijateljicam »Domovine«.

* **Kralj Peter II. v Splitu.** V petek je splitsko prebivalstvo imelo priložnost posebno pristrčno pozdraviti Nj. Vel. kralja, ki se je peljal skozi Split. Kmalu popoldne je priplula v splitsko pristanišče ladja naše mornarice »Vila«. Z njo se je pripeljal Nj. Vel. kralj Peter II., ki se je vračal s kraljevskega gradiča Miločera, kjer je prebil velikonočne praznike. Ob pristanišču je že čakal dvorni vlak. Tam so bili zbrani ban primorske banovine Jablanović, župan Kargotić, general Marinović in dvorni zdravnik, ki so želeli kralju pristrčno dobrodošlico. Kmalu za tem se je vlak odpeljal po splitski novi obali h postaji. Na vsej poti do postaje je velika množica ljudi navdušeno vzklikala mlademu kralju.

* **Knez namestnik Pavle v Londonu.** Te dni sta prispela v London Nj. Vis. knez namestnik

Pavle in kneginja Olga s svojim spremstvom, da se kot gosta angleškega kralja in kraljice udeležita svečanosti o priliki njunega kronanja.

* **Knez namestnik Pavle častni doktor vseučilišča v Oxfordu** (Anglija). Promocija se je izvršila v torek Nj. Vis. knez namestnik Pavle je prvi Jugosloven, ki je počaščen s tem naslovom slavnega oxfordskega vseučilišča.

* **Kraljevič Tomislav in kneževič Aleksander v Londonu.** Te dni sta prispela v London Nj. Vis. kraljevič Tomislav in kneževič Aleksander v spremstvu majorja Prosenca. Kraljevič Tomislav se je takoj odpeljal z avtomobilom v spremstvu majorja Prosenca v svoj šolski zavod v Sundroydu, kneževič Aleksander pa se je napotil v bivališče jugoslovenskega poslanika Grujića v Londonu.

* **Novi pravilnik o vžigalnikih je stopil v veljavo 29. aprila.** Doslej se je pristojbina plačala enkrat za vselej, in sicer pri nakupu kresilnika ali pa pri uvozu. Pristojbina je bila odvisna od kovine vžigalnikov. Tihotapski vžigalniki so se razlikovali od zakonitih samo po tem, da niso bili žigosani. Po novem pravilniku se uvede enotna pristojbina ne glede na kovino, prav tako tudi način pobiranja pristojbine. Monopolska pristojbina znaša zdaj za vsak vžigalnik 100 Din in jo je treba plačati vsako leto do konca januarja. Za dokaz, da je pristojbina plačana, bodo služila posebna potrdila (legitimacije) ali pa posebne znamkice. Vsak lastnik vžigalnika mora že letos kupiti to legitimacijo, sicer bo veljal za tihotapca in bo kaznovan po monopolskem zakonu. Za leto 1937. se bo izterjala na tiste vžigalnike iz navadne kovine, za katere se je pristojbina že prej plačala, samo razlika v znesku 50 Din. To so vžigalniki monopolske izdaje in tisti, ki so se uvozili in so dobili žig pri uvozu. Za tiste vžigalnike, ki imajo žig 1928-29, se bo plačala popolna pristojbina 100 Din, ker se pri žigosanju teh vžigalnikov ni pobirala nikaka pristojbina. To velja tudi za vžigalnike, montirane na avtomobilih. Lastniki žigosanih srebrnih ali posrebranih vžigalnikov, ki so plačali prejšnjo pristojbino, dobe za letos brezplačno potrdilo, ker je prejšnja pristojbina znašala 100 Din. Lastniki žigosanih zlatih in pozlačenih vžigalnikov dobe poleg potrdila zastoj še znamkico za leto 1938, ker je prejšnja pristojbina znašala 200 Din. Posebno se opozarja lastniki nežigosanih vžigalnikov, da ne bodo obtoženi, ne kaznovani, če plačajo predpisano pristojbino 100

Din za tekoče leto. Rok za plačilo pristojbine se začne 29. aprila in bo trajal do 29. julija letos. Pristojbina se plača pri najbližjem oddelku finančne kontrole; tam dobe prizadeči tudi vsa podrobna pojasnila. Opozarjajo se lastniki vžigalnikov, da si v lastno korist nabavijo legitimacije, ker se bo po preteku omenjenega roka nadzorstvo nad uporabo vžigalnikov poostri.

* **Ljubljanski zdravnik žrtev smučanja.** Mladi ljubljanski zdravnik dr. Marjan Bukovec, zdravniški volonter v splošni bolnišnici, sin znanega slovenskega javnega delavca in čebelarja g. Bukovca v Ljubljani, se je smučal na snežiščih v okolišju Sedmih triglavskih jezer. Pod sedlom Hribarice pa je strmo zavozil navzdol. V zaletu pa je odletel v stran in priletel na skale, kjer si je razbil lobanjo. Truplo nadarjenega zdravnika so prepeljali v Ljubljano. Pokojni dr. Marjan Bukovec še ni štel niti 30 let. Bil je ljubitelj planin in za to svojo ljubezen je moral dati življenje.

* **Nenadna smrt uglednega gospodarja.** V Kamniku pri Preserju je v 75. letu starosti preminil g. Andrej Petelin, po domače Erjavček. Pri delu mu je namreč padel težji hloď na prsi in trebuh in ga pritisnil tako hudo, da je nesrečni mož takoj izdihnil. Pokojnik je bil dalje časa župan in odbornik preserske občine. Užival je splošen ugled kot skrben gospodar. Kremenitemu naprednjaku in poštenjaku bo ohranjen trajen spomin, njegovim žalujočim svojcem pa izrekamo iskreno sožalje!

* **Prostovoljna smrt kmeta pesnika.** Te dni so našli 46-letnega Franca Preglja iz Gradca pri Litiji obešenega. Pokojnik je bil v tem okolišju najbogatejši kmet. V vasi Gradcu je imel toliko sveta, da ga je oddajal v najem. Pokojnik je bil čisto svojskega značaja. Dosti je čital in knjige so ga pripravile do tega, da je začel tudi sam pesnikovati. Njegove prigodnice so napravljale premnogim obilo dobre volje. Naposled tudi Gregcu ni prizanesla gospodarska stiska. Zadnje dni je prodal svojemu prijatelju nekaj zemlje. Domači so trdili, da je bil oče poslednje dni precej zamišljen. Ostal je kar doma, hodil je od hiše do gospodarskih poslopij in si je večkrat zaskrbljeno segel v lase. Očitno je prestajal hude notranje borbe. V duševni pobitosti se je odločil, da si konča življenje. Pokojnik ima po Sloveniji gotovo precej prijateljev in znancev še iz svetovne vojne. Po prevratu se je na Koroškem boril okrog Djekš nad Velikovcem. Bodi mu blag spomin!

Otto Witt:

SKRIVNOST ZLATEGA RUDNIKA

Kriminalni roman

»Tukaj v Londonu,« je rekel naposled, »vam seveda ne morem uganiti, kjer je zlo. To je nemogoče. Zadeva me pa zelo zanima. Kaj pa, če bi lastniku rekli, da se ne zimate več za ta zlata ležišča?«

»To nam zabranjuje pogodba.«

»Morda lahko rečete, da ne dobivate dnevno po kilogram zlata?«

»Lastnik ima pravico nadzorovanja in lahko ugotovi, da ga skušamo preslepiti.«

»Tega vendar ne more ugotoviti.«

»Pač. Naša rudniška naprava je takšna, da se samo od sebe zaznamuje vse delo, ki se opravi.«

»Dobro. Kaj pa, ali ne morete vsak dan, ko predelate dogovorjenih deset ton rude, vzeti malo zlata proč?«

»Tudi to ne gre. Zlato se zbira v zaprtih skrinjah, katerih teža se prav tako sama od sebe zaznamuje.«

»Za vraga! Ali ne morete morda odstraniti nekaj zlata, kadar pade na mizo?«

»Tudi to je nemogoče, ker stroj zaznamuje tudi to težo.«

»Kdo za božjo voljo je sestavil ta čudoviti stroj?«

»Edison. Tudi ta reč ima svojo zgodovino. Nekoč pred mnogimi leti smo zaprosili Edisona, da nam napravi stroj za preiskavanje

zlate rude, ki bi bil tako natančen, da bi čisto izključeval vtihotapljanje zlata. Sestavil nam je dragoceno napravo.«

»Ali ste jo preizkusili?«

»Da. S to napravo vendar delamo vsak dan.«

»To vem. Mislim namreč, ali ste njeno natančnost preizkusili na kak način?«

»Seveda. Tako na primer sem vrgel na eno izmed miz nekaj gramov zlatega prahu. Naprava je to natančno zaznamovala. Potem sem poizkusil z nožem odstraniti z mize nekaj zlata. V tistem trenutku je strojna naprava to zabeležila sama od sebe.«

»Zelo zanimivo,« je menil inženjer.

»Da. Toda prosim vas, gospod inženjer, da se lotite naše zadeve. Kdaj bi lahko potovali v Afriko?«

»Jutri.«

»Lepo. Ne pozabite, za kaj gre. Za pol milijarde frankov. Naša banka in Amalgamska družba bosta uničeni, če se skrivnost vtihotapljanja zlata v teku štirih mesecev ne odkrije. Kot plačilo vam bom dal po en kilogram zlata za vsak dan, ki ga boste porabili za preiskavo, če se vam posreči razkrinkati lopovstvo. Če se vam pa ne posreči, dobite samo po deset funtov šterlingov dnevno. Ali ste zadovoljni?«

»Da. Prepričan sem, da bom zagonetko razvozlal.«

»Ali že morda sumite, kaj je na zadevi?«

»Prav nič.«

Wilson je vstal.

»Jutri torej odpotujete?« je vprašal.

»Da, gospod Wilson.«

»Se nekaj,« je pristavil Wilson. »O vsem tem morate molčati.«

»Torej naj bom vohun?«

»To ne, a tam v Afriki morate nastopiti pod tujim imenom.«

»Molčal bom ko grob. Zanesite se name. Prosim vas, da se še za nekaj minut vsedete. Rad bi imel še odgovore na nekaj važnih vprašanj.«

»Prosim,« je odgovoril Wilson in sedel. »Za kaj gre?«

»Za ta Edisonov preizkuševalni stroj. Za kaj ga uporabljate? Kaj ne bi mogli drugače delati?«

»Edisonova strojna naprava je čudovit izdelek, gospod Baltimore,« je odvrnil ravnatelj Wilson. »Kakor sem vam že povedal, smo ga naročili, da bi bili varni pred sleparstvom. Naprave smo spet in spet preizkusili in zmagom znova dognali, da so pomote čisto nemogoče. Kadar sem v bližini te strojne naprave, se mi zdi, kakor bi me opazovalo skrbno čuče oko.«

»Ta naprava je nekaj čisto novega zama, čeprav sem videl že bogve kaj vse. Zato je neizogibno potrebno, da mi jo že sedaj čim natančneje opišete. Predvsem bi rad vedel, ali obstoji več takih preizkusnih naprav.«

»Ne, ta je edina na vsem svetu.«

* **Dekleta, ne dajte se preslepiti!** Izseljenski nadzornik v Ljubljani sporoča. Aprila so prinesli beograjski in zagrebški dnevnik oglase nekega Edmunda Szekelyja iz Londona. V teh oglasih poziva zanimanke za hišno službo v Veliki Britaniji, naj se za podatke obrnejo nanj. Uradno je pa ugotovljeno, da je navedeni mož madžarski državljani in po poklicu gradbenik, da ima samo začasno dovoljenje za bivanje v Veliki Britaniji, da nima nobene pravice do posredovalnega dela za služinčad in da zato ne more nikomur preskrbeti delovnega dovoljenja, ki je v Veliki Britaniji potrebno. Zato opozarjamo dekleta, naj se nanj ne obračajo in naj ne verjamejo tem oglasom, ki imajo druge namene.

* **Zalostni dogodki v Senju.** Uradno poročilo: Dne 8. in 9. maja se je ob priliki obiska hrvatskega pevskega društva Trebeviča vršila v Senju hkratu tudi proslava dneva Matije Gubca in bratov Radičev. Proslave se je udeležilo več tisoč ljudi iz sosednjih krajev. Že v teku dneva so neki neodgovorni ljudje, ki so tudi prišli na to proslavo z namenom, da jo izrabijo v nedovoljene namene, izvršili na raznih krajih mesta izpade, za katere določa kazenski zakon hude kazni. Oblastva so morala opozoriti prireditelja na to, da se preprečijo spopadi in izgrede, ki bi se mogli iz njih izcimiti. Dne 9. maja ob 19. uri je po končani prireditvi pri odhodu udeležencev iz Gosića — peljali so se po mestu v odprtem tovornem avtomobilu — ponovno prišlo do hudih izpadov in streljanja iz tovrnega avtomobila na orožnike, ki so jih srečali na cesti. Pri tem je izgubilo življenje šest oseb, a šest jih je ranjenih. Določena je posebna preiskovalna komisija, da na kraju samem dožene dejansko stanje. Med ubitimi in ranjenimi so taki, ki jih je sodišče obsodilo zaradi udeležbe pri znani liški ustaški aferi, in taki, ki so znani kot komunisti.

* **Z netopirji bodo preganjali komarje.** V Osijeku imajo s komarji mnogo nepravil. Najučinkovitejše sredstvo, da bi se ta nadlega odpravila, bi bila regulacija Drave, ki se v okolici razliva in dela močvirja, v katerih se plode komarji. Ker pa denarja za regulacijo ni, malarija se pa pojavlja vedno pogostejše, bodo za boj proti komarjem uporabili netopirje. Izkušnja v drugih mestih Evrope so pokazala, da se netopirji za tak posel odlično obnesejo. V mestu je treba zgraditi torej nekaj lesenih stolpov, da se v njih naselijo netopirji. Leseni pa morajo biti stolpi zato, da

se dajo zažgati z netopirskim zarodom vred. Netopirji se namreč izredno hitro plode.

* **Voda je podirala hiše v Somboru.** Dolgotrajno deževje je napravilo v Somboru in okolici ogromno škodo. Izpod zemlje so vrele velike količine vode in zalile mnogoštevilne kletne in pritlične prostore. Pod vodo je bilo nad 300 dvorišč in kleti. Nekaj hiš se je porušilo in so se pri tem dogajale tudi hude nesreče. Več stanovanjcev porušeni hiš so morali odpraviti v bolnišnico.

* **Skala je ubila mladega pastirja.** Nedavno je več fantov paslo živino na travnikih v Šmartnem v Tuhinjski dolini. Ker je začelo močno deževati, so se pastirji umaknili v zatišje k nekemu kamnolomu. Nenadno pa se je sprožila večja količina kamenja in je kamen nekega 8 letnega pastirja zadel na glavo tako močno, da je obležal na mestu mrtve. Njegovega tovariša 6 letnega Pavleta Slaparja iz Pšajnovice pa je kamenje močno poškodovalo na glavi in levi roki.

* **Tri žrtve motociklistične nesreče.** Iz Kamnika sta se v nedeljo po kosilu odpravila z motociklom na izlet monter Slavko Jesenovec in njegova izvoljenka Angela Erženova. Namenjena sta bila v Poljansko dolino. Ko sta hitela z motorjem po ovinku pri Trati, sta se jima nenadno pripeljali nasproti dve ženski na enem kolesu. Kolesarka, ki je vodila kolo, je ob tako nenadnem srečanju na ovinku izgubila oblast nad vozilom. Posledica je bila strahotna. Motor je tresčil v kolo in tri žrtve so obležale negibne na kraju nesreče. Na pomoč priklicani ljudje so se trudili, da bi oteli vsa tri življenja. Toda kolesarka je žal obležala mrtva. Jesenovec in Erženova pa sta navzlic hudim poškodbam še kazala znake življenja. Prepeljali so ju v ljubljansko bolnišnico, kjer se je njuno stanje že izboljšalo.

* **Neznani utopljenec v Savinji.** Te dni so potegnili delavci iz Savinje kakih 100 metrov od mostu v Levcu neznanega utopljenca, oblečenega v raztrgane sive hlače in v temnozelenkasto suknjo, obutega v Batove čevlje z gumijastimi podplat. Očitno je bil po poklicu delavec, star od 30 do 40 let, postave je bil močne, kostanjevih las, zelenkastih oči in močno obdelanih rok.

* **Toča je oklestila vinograde.** Toča je rožljala v sredo 5. t. m. po Presiki, Nunki in Binčetovi grabi in napravila v vinogradih in sadovnjakih precej škode. Na nekaterih trsih je pobila vse poganjke, s cvetočih jablan pa je stepla vse cvetno listje tako da je bilo

pod njimi vse belo. Ponekod je ležala toča še drugi dan popoldne.

* **Nesreča z motornim kolesom.** Ko je v soboto šla gospa Marta Prosenčeva, žena občinskega sluga v Izlakah, proti domu, jo je blizu Rozinove gostilne dohitelo neko motorno kolo s prikolicco. Prosenčeva se je hitro umaknila na navožen gramoz, vendar jo je prikolicca zadela v levo nogo in ji jo zlomila. V tem se je po trojanski cesti privozil z avtom trgovec Mihelčič iz Toplice in se je nato odpeljal po zdravniku dr. Gruma, da je ponesrečenki nudil pomoč in odredil prevoz v ljubljansko bolnišnico. Ponesrečenka je mati več otrok in v kratkem pričakuje novorojenčka.

* **S srobotom se je obesil.** Te dni je našel posestnik Klinc iz Vin, ki vozi les k zagorskemu rudniku, blizu ceste obešenca, obešenega s srobotom na hrusko. Poklical je v bližini zaposlene rudniške delavce. Potrudili so se, da bi obešenca rešili, toda vsi poskusi so bili zaman. V obešencu so spoznali upokojenega rudniškega čuvaja Martina Stibriča iz Zagorja. Čudno, da je bilo obupno dejanje storjeno prav v kraju, ki ima starodavno ime Gavage. Tu so v starih časih obešali zločince. Vzroki, ki so gnali dobrega moža v smrt, niso čisto jasni. Mož je bil videti zadnji čas zelo potr. Z ženo sta prebivala v hčerkinini novi hiši.

* **Obešenec v gozdu.** Domačini od Sv. Katarine so v gozdu Ravniku nad Toškim čelom našli neznanega obešenca. Truplo je viselo pod bukvijo najbrž že več dni. Obešenec je imel na sebi čedno temno obleko. V njegovih žepih so orožniki našli razne papirje, med drugim tudi izkaz zaslužka z neke nove stavbe pod vodstvom inž. Kasala v Šiški na ime Peter Kogoj. Pozneje so dognali, da gre res za 36letnega zidarskega delavca Petra Kogoja, ki je stanoval od meseca marca v Kosezah, zaposlen pa je bil na raznih stavbah v okolici. Doma je bil iz Vojskega na Primorskem, in ima v Ljubljani sorodnike. Od doma je šel že 1. maja in je dejal, da se je namenil na prijeten izlet. Kaj ga je gnalo v obup, ni znano.

ODVETNIKA

dr. Đinke PUC in dr. Boris PUC

sta se preselila iz Dalmatinove ulice 7 v DALMATINOVO ULICO 11.

»Zakaj pa je ni strokovno časopisje nikdar omenilo?«

»Ker je Edison na našo prošnjo ni dal patentirati. Bil je zanjo odlično plačan.«

»Kako deluje? Ali je v sestavi kaj, kar bi moglo omogočiti pomote?«

»Ne. Vse je samo navaden majhen rudni mlin, kakor so vsi drugi. Toda vsi aparati in stroji v napravi so tako natančno postavljeni, da se vsa količina zdrobljenega kremenca zmerom stehta. Ne morete od te količine vzeti niti grama in prav tako ne pridati, ne da bi se to ne zaznamovalo na kazalnici s številkami. To vse se vrši samo od sebe — avtomatično. Nekoč sem odstranil zrnce zlata v teži pol grama, takoj je kazalnica to zabeležila.«

»Začenjam spoznavati, da je pri tako čudoviti strojni napravi sleparstvo v času predelave rude nemogoče.«

»No,« je rekel ravnatelj Wilson in vstal. »Saj boste videli. Bodite pozdravljeni in mnogo sreče! Če potrebujete denar, pridite jutri zjutraj v Konsolidacijsko banko.«

Stisnil je Baltimoreju roko in šel.

Inženjer se je začel pripravljati, da bo lahko odpotoval s parnikom za Afriko, ki odpluje naslednjo noč.

V banki je dobil predujem v znesku sto tisoč frankov. Ko je bil popoldne že dokončno pripravljen za odhod, je dobil od ravnatelja Wilsona presenetljivo obvestilo, da je ta sklenil z njim potovati.

Ob določenem času sta se oba vkrcala na parnik, da se popeljeta v južnoafriške rudnike Amalgamske družbe.

Ogromna rudniška delavnica

Na dan njunega prihoda je Wilsona in Baltimoreja vodil po rudniškem revirju ravnatelj Amalgamske družbe Walker.

Te rudniške naprave, ki so bile med največjimi svoje vrste na svetu, so zdrobile in predelale dnevno tisoč ton zlatonosnega kremenca. Vsaka tona kremenca je dala dvanaest gramov zlata. Rudnik je dobival od te količine le po deset gramov, med tem ko sta se po dva grama izgubljala v sivih odpadkih, ki so se odvajali iz rudniške delavnice v obliki finega prahu in blata. Rudnik je tako dobival dnevno po deset kilogramov čistega zlata v vrednosti tridesetih tisoč frankov (zlatih), torej letno kakšnih deset milijonov frankov.

Zlatonosni kremenec so lomili v ležiščih, oddaljenih kakšna dva kilometra od rudniških naprav, in ga spravljali po ogromni žični železnici v delavnico.

Tu je prihajal zlatonosni kremenec najprej v rudni mlin z ogromnimi tolkači, ki so jih palčniki vzdigovali in puščali padati v rudno korito pod njimi. V rudnem mlinu je neprestano vladalo blazno ropotanje. Hrušč klopotajočih rudnih stop, razbijajočih vzdigovalnih palčnikov, škrtajoče rude, godrnjajočih osi in kolesja, jermenov in zobatega kolesja se je mešal v neprestano večno drdranje, ki se je čulo v daljavo petih kilometrov in ki ga je bilo v neposredni bližini skoro nemogoče prenašati.

Zaradi podnebnih razmer so bile vse naprave zgrajene brez zidov in opremljene le s tankimi deskami, na katerih je počivala streha.

Iz rudnega mlina, ki je drobilo rudo v prah in blato, je vsa ta snov, mešajoča se s pri-

tekajočo vodo v rudno kašo, tekla po lahno nagnjenih, z živim srebrom prevlečenih bakrenih ploščah. Zlato, ki je v obliki čiste kovine teklo hkratu s kašo, se je družilo (amalgamiralo) z živim srebrom na ploščah v zlati amalgam. Toda samo manjši del zlata je na ta način ostajal na ploščah. Ostali del zlata je tekel s kamnito kašo v nižje naprave, kjer se je zlato na drug način izločevalo iz kaše.

Zlato, ki se je vezalo z živim srebrom, se je dobivalo tako, da so zlati amalgam, ki je bil srebrnobela snov in mehak, zbirali v razgretih retortah. Pri tem je živo srebro izhlapevalo in se potem spet gostilo, da so ga lahko spet porabljali za vsesavanje zlata. Ostanek v retortah je bil čisto zlato.

V nižje naprave tekoča kamnita kaša, v kateri je ostajal večji del zlata, se je dalje predelavala v mogočnih lesenih banjah s pomočjo klorovega plina. Zlati klorid je tekel potem po dolgih, velikih, lesenih žlebovih v druge lesene banje, v katerih se je valil čez koščke železa, ki so ga od tako zvanega zlatega luga raztapljali in za odškodnino puščali zlato, ki ga je vseboval lug kot usedlino v obliki črnega prahu. Ta prah je bil čista zlata kovina v skrajno fino zdrobljenem stanju. Kakor postane vodnobarvni čisti led, če ga fino zdrobiš, beli sneg, tako se izpremeni fino zdrobljeno rumeno zlato v mastno, črno snov. Črna zlata usedlina je bila zelo lahka in jo je bilo zelo težavno loviti. Zato se pridajali raztopini raztopljivo svinčeno sol, ki se je kot bela, zelo težka snov usedala okoli vseh zlatih delčkov in jih s seboj vlekle na dno.

Tako dobljeno zlato usedlino so sušili v peči in topili, nato »odganjali« svinec, pri čemer

* **Samomor uglednega celjskega trgovca.** V torek se je ustrelil v Celju znani celjski trgovec 56letni Maks Oswatitsch. Dejanje je storil najbrž v trenutni duševni zmedenosti. Pokojnikov sin Maks, ki je tudi trgovec v Celju in lastnik rudnika v Motniku, je bil izsledil pri Blagovici izdatna ležišča bakra. Odpotoval je v Nemčijo, kjer se je zaradi izkoriščanja teh ležišč pogajal z neko nemško finančno skupino. V torek se je vrnil in se o tem razgovoril z očetom, nato pa je šel po opravkih v mesto. Med tem časom je oče segel po revolverju in si končal življenje.

* **13 letna deklica se je ustrelila.** V Rakovcu v bližini Vitanja se je 13-letna hčerka lovškega čuvaja Grabnerja, ki je uslužben pri grofu Turnu, ustrelila z lovsko puško. Rozalija je bila zelo živčno bolna in se je za vsako malenkost razburila. Tik pred dogodkom se je sprla s služkinjo, nato pa je zbežala v sobo in se zaklenila. Nekaj trenutkov za tem so slišali strel in našli otroka mrtvega.

* **Skladišče sena je zgorelo.** V nedeljo zvečer je zgorelo poleg športnega igrišča Konjiškega športnega društva veliko leseno skladišče sena, last trgovca Friderika Topolška v Kerjicah. Ko so prišli gasilci tja z motorno brizgalno, že niso imeli več kaj gasiti. Ogenj je bil najbrž podtaknjen.

* **Župnikova kuharica se je obesila.** Na župnijskem podstrešju pri Sv. Duhu blizu Dravograda se je obesila 39letna župnikova služkinja Klotilda Hartlova. Samomorilka je imela zadnje mesece ljubavno razmerje z nekim vaškim fantom, ki pa je ni maral, ko je izvedel, da ima župnikova služkinja že 14 let staro nezakonsko hčer. Zato je Klotilda obupala nad življenjem.

* **Dve nesreči v višnjegorskih klancih.** 12-letnega Svetinčkovega sina iz Male Loke pri Višnji gori je na Peščeniku dohitel tovorni avtomobil, ki se je peljal proti Novemu mestu. V otroški objestnosti je fant skočil za njim in se z rokami obesil zadaj nanj. Ker je pa avto po klancu navzdol proti Višnji gori vozil precej hitro in je zaradi slabe ceste poskakoval, so začele fantu roke utripati, zapustile so ga moči, da se je moral spustiti. Padel je tako nesrečno z obrazom naprej, da mu je počila lobanja in se je onesvestil. Zdravnik dr. Fedran mu je nutil prvo pomoč. Ugotovil je hude poškodbe na glavi in je zato odsvetoval prevoz v ljubljansko bolnišnico. Zato so ga odpeljali kar domov. Domači upajo, da bo okreval, ker je krepke narave. — Skoro

na istem kraju se je pripetila še druga nesreča. Strikarjev Janez iz Višnje gore, zaposlen v tvornici motvoza na Grosuplju, si je izposodil pri nekem tovarišu kolo. Ko se je vračal s kolesom, ga je na strmim višnjegorskem klancu spodneslo. Padel je tako nesrečno, da se je hudo potolkel po obrazu.

* **Smrtno kazen so mu izpremenili v dosmrtno ječo.** Stol sedmorice v Zagrebu je znižal smrtno kazen, ki jo je izreklo sodišče na Sušaku, nad Slovencem Jurijem Kezeletom, v dosmrtno ječo. Kezele je v Delnicah ubil človeka in ga oropal. V zaporu je zaradi smrtne obsodbe dvakrat poskušal izvršiti samomor, vendar so ga obakrat rešili. Ko bo zdrav, ga bodo poslali v kaznilnico v Lepoglavi.

* **Drzni vlomilci pred sodiščem.** Te dni je bila na okrožnem sodišču v Celju razprava proti trem mladim vlomilcem. Na zatožni klopi so sedeli Peček Martin iz Dramelj, mladoletni Štefan iz okolice Šoštanja in Fužir Ivan iz Radmirja. Peček Martin in Štefan sta vlomila v noči na 31. decembra v Lukovici v stanovanje Breznikove Frančiške in s pretnjo s sekiro izsilila od nje dva srebrna goldinarja in 150 Din gotovine. Vsi trije pa so 13. septembra lanskega leta v Topolšici ukradli Hrastniku Francu tri gonilne jermene. 23. decembra so ukradli v Zavodni Smrečnikovi Katarini razno blago. V noči 27. septembra v Plešivcu Tamšetu Jožetu nahrbtnik. prstana in nekaj denarja, v noči na 17. oktobra pri Sv. Bricu Drenovčevi Antoniji mnogo tobaka, cigaret, cigar in drugih reči. Peček Martin in Štefan sta ukradla 29. novembra v Zavodni Ročniku Martinu izpred hleva konjsko opremo. Zagrešili so še več drugih tatvin. Obsojeni so bili: Peček Martin na šest let robije, trajno izgubo častnih pravic, Štefan se odda v poboljševalnico, Fužir Ivan pa na 10 mesecev strogega zapore in triletno izgubo častnih pravic.

* **Obsojen požigalec.** Mali kazenski senat v Mariboru je obsodil 46 letnega tesarja Antona Rečeka iz Večeslavcev na šest mesecev strogega zapore, ker je lani novembra zažgal posestniku Alojziju Madjaru gospodarsko poslopje.

* **Tat s čarodejnim mazilom.** Po hribih blizu Kresnic se je nedavno potikal starejši možak, ki je prodajal zdravilna zelišča. Ponujal je tudi neki prašek kot zdravilo za živino, posebno za krave ako ni kaj prav pri molži. Mož je dejal, da zna take napade odpraviti in da ima pri sebi neko čarodejno mazilo. Ljudem je kvasil, da je v zvezi z duhovi. Ako je

treba, lahko izgine kot prikazen. Ker se je delal pobožnega, mu ni nihče pripisoval slabega namena. Iz hiše, kjer je prenočil, je neznanec izginil, še preden se je zdanilo. Z njim so šli tudi razni predmeti.

* **Utopljenca so potegnili v Zagorju iz Save.** Spoznali so v njem Alojza Repnika iz Vinj Dne 8. aprila je bila v Vinjah blizu Dola pri Ljubljani zapuščinska razprava na Repnikovi domačiji. Lojze Repnik je bil dedič za umrlim očetom. Že naslednji dan je zapustil dom. Žalostila ga je očetova smrt in trla ga je skrb, kako bo izvršil oporoko in izplačila. V obupu je potem šel v smrt. Štel je šele 23 let.

* **Mrtvega s prestreljeno glavo so našli v obcestnem jarku pri Spodnji Polskavi 24letnega posestnikovega sina Leopolda Resnika iz Šikol na Dravskem polju.** Poleg trupla sta ležala kolo in samokres, iz katerega si je poglaval v desno sence kroglo. Pri Resniku so našli dve poslovljeni pismi, in sicer prvo na starše, drugo pa na ljubico.

* **Drzen vlom v Zapužah.** V nedavni noči je bil izvršen vlom v trgovino Stanka Eržena v Zapužah. Tatovi so prišli v trgovino skozi večna vrata, katera so odprli z vitrihom. Odnesli so precejšnjo količino mešanega blaga, tobaka in odpeljali skoraj novo moško kolo. Pred nekaj tedni mu je nekdo odvedel psa ovčjaka in je iz tega sumiti, da je vlom zločinec že delj časa pripravljaval.

* **Nevaren tat v rokah pravice.** Anžlovarja Alojzija, doma od Sv. Križa pri Litiji, so prijeli litijski orožniki. Možak ima na vesti vrsto tatvin.

* **Tatovi na deželi.** Nedavno je zlezal skozi okno v hišo posestnika Ribiča na Gričih pri Moravčah, ko so domači delali na polju, neznan tat in vse prebrskal. Ker ni našel denarja, je pobral nekaj boljše obleke in perila, več parov čevljev, zlatino in dve žepni uri. Tatu so baje videli nekateri, ko je odhajal s precej rejenim nahrbtnikom, niso pa vedeli, odkod je prišel. V noči istega dneva je bilo vlomljeno pri Kumerniku na Hudeju. Vlomilci so odnesli iz shrambe mnogo masti, nekaj prekaženega mesa in mnogo kuhinjske posode.

* **Osumljen umora svoje žene.** Posestnik Anton Sotler iz Doba pri Domžalah, ki je osumljen umora svoje žene, je bil te dni preveden iz zaporov sreskega sodišča na Brdu v preiskovalne zapore okrožnega sodišča v Ljubljani. Sotler, ki ga obremenjujejo številni znaki in izpovedbe njegovih sosedov, odločno zanika krivdo.

je ostajalo zlato kot zelo hitro se hladeča zlatorumena pogača. Te pogače so v manjši peči čistili s pomočjo lugaste soli, sode ali podobnih kemikalij ter jih pretapljali v palice. V taki obliki se je potem zlato spravljalo na trg.

Rudniška delavnica ni pokazala strokovnjaku, kakršen je bil Baltimore, ničesar novega. Spoznal pa je, da se vse delo vrši v vseh podrobnostih zelo natančno in premišljeno. Tako ni videl nobene sesalne naprave, temveč so izredno dobro izkoriščali prirodne pogoje ozemlja. Lug je tekel skozi poševne žlebove, ne da bi to povzročalo le za en sam frank stroškov.

»Čudno je to,« je dejal Wilson, »da se da tistih dvanajst gramov zlata, kolikor tehta kakšno tanko pismo, izvleči iz vseh tisoč kilogramov kamenja in se ločiti od vse te kamnate moke.«

»Res je čudno to,« je odvrnil Baltimore. »Toda pomislite na radij. Ta je, kakor veste, še neizmerno bolj redek in se morajo predelati ogromne množine snovi, da ga dobiš, recimo, en sam gram.«

Gola zamorska dekleta

Pot iz Londona do Amalgamske družbe je trajala približno tri tedne in ko sta oba go. spoda z ravnateljem Walkerjem zapustila veliko rudniško delavnico in se z avtom popeljala proti Walkerjevi vili, je rekel Wilson inženierju Baltimoreju:

»Skrajni čas je, da začnete preiskavati. Naša pogodba z Amleyem bo potekla v treh mesecih in enem tednu. V tem času bo treba odkriti sleparstvo, sicer bomo morali nova ležišča kupiti.«

»Dovolj je še časa,« je menil Baltimore.

»Ali ste tako zelo prepričani, da boste sleparstvo v tem času lahko razkrinkali?« je dejal Wilson. »Naš ravnatelj gospod Walker, štirje naši najboljši inženjerji, nekaj tujih rudniških strokovnjakov, jaz sam in še nekateri drugi si ves čas prizadevamo, priti lopovu na sled, vendar vse zaman.«

»Gospod Baltimore,« je rekel Walker, »če se vam posreči razkrinkati to skrivnost, vam bom večno hvaležen.«

»Vse bom storil, kar je v moji moči. Doslej še ni nobenemu sleparju z zlatimi ležišči uspelo, preslepiti me. V dokaz te svoje trditve vam bom povedal nekaj doživljajev iz svoje prakse.«

Ker pa se je avto preveč tresel, kar je povzročalo silen hršč, razen tega pa se je Walkerjeva vila že videla, je predlagal Wilson naj z zanimivimi zgodbami počaka do popoldneva.

»Na kak način se boste lotili zadeve tukaj?« je vprašal Walker.

»Stanoval bom v poizkusni rudniški delavnici in tudi tam prenočeval. Jutri zgodaj se napotim tjakaj,« je odvrnil Baltimore.

»Ali je potrebno tako neudobno stanovanje?«

»Brezpogojno. Zdaj sem še samo sledni peski išče plen. Udobnost in mir sta dve reči, ki ju v takih primerih ne smem poznati.«

»No, kakor se vam zdi prav.«

V tem trenutku je zdrdral avto skozi palmov gozdič ob umetno izkopanem ribniku in zavil na prostor pred belo vilo z ravnim streho in običajno verando okrog in okrog enonadstropne hiše.

Med tem ko so se oba ravnatelja in Walkerjeva žena pogovarjali o družinskih zadevah skupnih znancev, o zarokah, porokah, novih družinskih prirastkih, smrtnih primerih, — ločitvah in nekem sodnem procesu zaradi velike dediščine, je imel Baltimore, ki ga te reči tujih mu ljudi niso zanimale, dovolj časa za razmišljanje, kako naj se loti dela. Seveda še ni mogel pri sebi storiti odločilnega sklepa, preden ne vidi poizkusne rudniške delavnice. Sedel je in tako zamišljen počasi vrtel kozarec vina na mizi, da se je kar zdržnil, ko ga je nagovorila gospa Walkerjeva:

»V Londonu pač nimate tako ogromnih rudnih mlinov, kakor jih imamo tu pri nas?«

»Ne, to bi bilo nemogoče.«

»Zakaj?« je vprašala gospa Walkerjeva začudenost.

»Ker bi jih policija ne dopuščala.«

»Vi se šalite,« se je smejala gospa.

Preden je mogel Baltimore obrazložiti svoj trditev, je Wilson ogovoril gospo. Ko sta dva nekaj časa kramljala, je gospa Walkerjeva odšla in ostali so vsi trije gospodje sami.

»No, gospod Baltimore,« je rekel Wilson in si prižgal cigaro, »vi ste nam obljubili nekaj zanimivih zgod o izkušnjah, ki ste jih doživeli na področju sleparjenja z zlatimi ležišči.«

Gospodje so sedli.

(Dalje.)

Ženski vestnik

Za kuhinjo

Bržola s sardelami. Bržolo dobro potolci, poreži loj in osoli. Položi bržolo v kožo in najij toliko mleka, da je meso pokrito in pokrito duši, da se vse mleko poduši. Nato deni bržolo na topel krožnik in pokrito postavi na toplo. V sok pa stresi žlico drobno sesekljane peteršilja, strok stlačenega česna, sesekljano slano sardelo in žlico moke. Ko moka malo porumeni, zalij s četrtinko litra kisle smetane, premešaj in ko prevre, položi noter dušeno bržolo, ki naj se počasi duši še četrt ure. Če je sok preveč gost, prilij še malo vode. Zraven daš žličnike, dušen riž, makarone in slično.

Makaronov kipnik. Skuhaj četrt kile makaronov. Kuhane ocedi, a jih ne polij z mizno vodo, temveč jih postavi na toplo. Med tem ko makarone kuhaš, pa pripravi tole omako: V kozici razbela sirovo maslo in prepraži žlico drobno sesekljane čebule. Na čebulo potresi tri deke moke in ko moka samo malo porumeni, zalij z mlekom. Zalij samo toliko z mlekom, da dobiš gosto omako, ki naj vre četrt ure. Nato pretlači omako skozi sito. Sedaj omako osoli, dodaj malo naribanega muškata oreha, dva rumenjaka, dve žlici naribanega bohinskega sira. To omako zmešaj z makaroni in dodaj še četrt kile kuhane sesekljane gnjati. Kozo ali drugo primerno skledo dobro pomaži s sirovim maslom, stresi noter pripravljene makarone, razravnaj, potresi z naribanim sirom, žlico drobtin in po vrhu polij malo razpuščenega sirovega masla. Kozo postavi v pečico, da se makaroni lepo zapečejo. Koza pa naj bo malo večja, tako da ne bo prenapolnjena, ker sicer jed, ko zavre, lahko prekipi. Daš za večerjo s solato na mizo, ali pa pred kosilom.

Praktični nasveti

Proti prehladu. V pomladnem času je prehlad zelo pogost. Zavri četrt litra vina in daj vanj 6 do 10 koščkov sladkorja, tri žbice in malo cimeta. To piješ in ti bo precej odleglo. Tudi pivo je izvrstno zoper prehlad in se po njem močno spotiš. Pol litra piva s 5 do 6 koščki sladkorja in rumenjakom dobro raztepi in daj na ogenj, da zavre. Zoper hripavost je dobro, če piješ zmes iz rumenjaka, žlice medu in žlice jesiha. Kdor ima angino, čeprav že hudo, naj grgra tole tekočino: jesih, med, bezgov čaj, vsakega tretjino, zavreš in vroče grgraš.

Popotnikova torba

Žrtev morilca na zadnji poti

Ivanjkovci, maja.

O sirovem zločinu, ki se je zgodil pri nas, ste že kratko pisali. V tukajšnji restavraciji je že več mesecev stanoval brez vsakega dela odpušteni orožnik Avgust Lipovec, ki je imel ljubezensko razmerje z marljivo Angelo Novakovo, blagajničarko pri tvrdki Petovar. Z njo se je spoznal kot bivši orožnik v Ivanjkovcih. Ona se je trudila od zore do mraka, da si prihrani nekaj za bodočnost, on pa je lahkomišelnost razmetaval denar ter pijančeval. Ljudje, ki so pokojnico zaradi njenega prikupljivega vedenja zelo radi imeli, so jo svarili pred njim, a je že tudi sama spoznala, da si s takim človekom ne more ustvariti sreče, zato mu je odpovedala ljubezen, kar je bilo za njo usodno.

Ko je Lipovec, ki je bil znan kot nasilnež, videl, da ga več noče, je začel še bolj pijančevati in ji groziti, češ: če mene nočeš, tudi drugega ne boš imela. Toda Angela se za njegove grožnje ni dosti zmenila in je hodila zvečer kot igralka na odru na vaje v kakih 100 metrov oddaljeno dvorano. Tako je šla

ničesar hudega sluteča tudi usodnega večera 3. t. m. v dvorano in se uro pred zločinom še prijazno pogovarjala z Lipovcem. Ko pa se je okrog 23. ure vračala na svoje stanovanje, jo je Lipovec pri vratih v temni noči počakal, jo osemkrat zabodel z nožem in zbežal. Dve rani sta bili smrtni.

Po umoru je Lipovec drugega dne, kakor bi se ne bilo nič zgodilo, spet pijančeval in so ga orožniki našli v kleti pri pijači. Najzlostnejše pri zločinu je to, da ni morilec niti najmanj obžaloval svojega dejanja, ampak je celo rekel, da je storil častno delo. Uboga Angela bi bila še pri življenju, če bi zločinca takrat, ko je začel groziti, prijeli ali pa vsaj odgnali iz občine, kjer ni imel česa iskati.

★

Na praznik vnebohoda smo pokopali ubogo žrtev zločinca Angelo Novakovo. Na zadnji poti so jo spremljali gasilska in sokolska četa, zastopstvo Sokola iz Ormoža, mnogo prijateljev in stanovskih tovarišev in veliko število občinstva. To je bil najlepši dokaz njene priljubljenosti. Pogrebne molitve je opravil župnik v p. Krizostom iz Velike nedelje. Cerkevni pevski zbor ji pa je zapel v slovo.

V imenu tukajšnjih društev, prijateljev in znancev sta se od nesrečne Angele poslovila z ganljivimi besedami g. Ivan Kociper in g. Kovač. Premnogo je bilo solznih oči in slišalo se je splošno ihtenje. Gomilo so pokrili številni venci, zadnji spomini njenih sorodnikov, društev, katerih članica je bila, in prijateljev.

Zdaj počivajo zemski ostanki tako kruto uničenega mladega bitja na vetrinskem pokopališču, obdanem s prelepimi vinskimi goricami. Bodi ji ohranjen lep spomin!

Uspel plemenski sejem za pincgavske bike

Ormož, maja.

V sredo 5. t. m. je banska uprava priredila za Zvezo selekcijskih društev za pincgavsko goved v Ormožu pomladni plemenski sejem.

Prigananih je bilo 36 bikcev, izmed katerih sta bila dva izločena, devet ocenjenih za I. kategorijo, 16 za II. in devet za III. Banska uprava je nakupila po živinorejskem referentu g. inž. Oblaku osem bikov za selekcijska društva, trije so bili nakupljeni z banovinsko podporo za občine, 14 s podporo sreskega kmetijskega odbora, eden pa le z občinsko subvencijo. Prodanih je bilo torej 26 živali, kar je zelo ugoden uspeh. Skupilo se je za vse živali 68.000 Din, kar da povprečno za enega bika 2600 Din. Živali so res prav dobre, kar je bilo tudi mnenje vseh navzočih strokovnjakov.

Na posamezna društva pripade (prve številke pomenijo dogon, druge, v oklepajih, pa odprodajo): iz Središča 18 (14), od Sv. Lenarta 3 (3), od Sv. Marjete 3 (1), iz Ormoža 5 (3), iz Podlehnik 5 (4) in iz Cirkovc 2 (1).

Motilo je sejem le deževno vreme. Poleg kupcev je obiskalo prireditelji tudi mnogo drugih živinorejcev iz vsega sreza, kar lepo dokazuje njihovo zanimanje za napredek živinoreje. Želeli bi bilo, da bi se tudi izmenjava ostale plemenske živine vršila na teh plemenskih sejmih.

Iz Prekmurja

Drzen vlom v Dolnji Lendavi. V noči na nedeljo je bil izvršen v Lendavi drzen vlom. Vlomilska tolpa je vdrla v poslovne prostore Našičke družbe, ki ima v Lendavi veliko žago. Vlomilci so se spravili nad blagajno; ker pa s svojim preprostim orodjem niso mogli blagajne načeti, so jo naložili zunaj na kmečki voz. Moralo jih je biti precej, kajti blagajna tehtala 6000 kg. Poleg blagajne so odnesli tudi omaro z raznimi spisi in vse skupaj odpeljali nekaj kilometrov proč od Lendave na neki travnik in tam navtrili blagajno. Bili pa so razočarani, ker so našli v njej samo 2000 Din. Razbito blagajno in omaro so pustili na travniku in zbežali v noč.

Noši na tujem

Francija odobri pogodbo o zaščiti naših delavcev

Iz Pariza poročajo, da bo Francija v najkrajšem času odobrila pogodbo o zaščiti delavcev, sklenjeno z Jugoslavijo. Po tej pogodbi bodo imeli naši delavci v Franciji, ki so zaposleni po večini v rudnikih, po 10 letih dela pravico na pokojnino, v primeru onemoglosti pa že po petih letih.

Istočasno poročajo, da bo Francija dala dovoljenje za zaposlitev nadaljnjih 15.000 delavcev iz Jugoslavije, in sicer predvsem rudarjev, ker smatrajo v Franciji, da so naši rudarji najboljši delavci v rudnikih.

Pismo iz Westfalskega

Erkenschwick, maja.

Naše Jugoslovensko narodno društvo prav marljivo deluje. Sicer smo že nekoliko poznati, vendar moramo povedati, da smo imeli na stara leta dan prijetno prireditev obdarovanja otrok. Do izdatnega obdarovanja je pomagal zvezni predsednik g. Bolha. Žal le, da nas niso obiskali gospodje od düsseldorfske konzulata in tudi ne g. Bolha. Bili so zadržani. Darove sta razdelila predsednik g. Peterlin in predsednica ženskih narodnih društev ga. Korentova, ki je imela tudi lep nagovor. Nazadnje so nam še člani Jugoslovenskega narodnega društva in članice Ženskega narodnega društva lepo zaigrali igro »Čemer no taščo«.

Meseca januarja je imelo Jugoslovensko narodno društvo občni zbor in so bili v novi odbor z veliko večino glasov izvoljeni: za prvega predsednika g. Peterlin Boltežar (Šmarjeta), za namestnika Kojan Anton (Trebelno), za drugega predsednika Petek Alojzij (St. Jurij ob Taboru), za prvega tajnika Lokar Mihael (Polšnik), za drugega tajnika Hlačar Jožef (Griže), za prvega blagajnika Lokar Mihael (Polšnik), za drugega Penca Jožef (Kostanjevica), za prvega preglednika blagajne Hlačar Jakob (Griže), za drugega Peterlin Jožef (Šmarjeta).

Najstarejši član društva g. Blažič Mihael nas je po kratki boleznii v preteklem mesecu za zmeraj zapustil. Njegova ljubljena družica je umrla že pred sedmimi leti. Pokojnik zapušta dva sina in dve hčeri, ki so že vsi odrasli. Rajniki Blažič je bil zvest bralec »Domovine«. Prav tako prej tudi njegova žena. Na zadnji poti so pripravljeni pokojnika spremljali številni rojaki in domačini Nemci in godba mu je igrala žalostinke. Na grob je položil društveni venec drugi predsednik g. Petek Alojzij z besedami: »Počivaj v miru v tuji zemlji!« Bodi rajnkemu, ki je bil kot neomajen narodnjak vnet organizator naših narodnih društev v Nemčiji, ohranjen časten spomin!

BANKA BARUCH

11, Rue Auber, Paris (9^e)

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kursu. Vršijo vse bančne posle najkulantneje Poštni uradi v Belgiji: Francija, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64. Bruxelles; Francija: št. 1117-94. Paris; Holandija št. 1458-66. Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967. Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice. 56

PRED SODNIKI

Sodnik: »Miha, kaj vam je vendar padlo na um, da ste kar na pokopališču ukradli kolo?«

Miha: »Ko sem tamkaj videl prislonjeno kolo, sem si za gotovo mislil, da so njegovega gospodarja že zakopali, saj sem videl zraven nov grob...«

Žalosten konec ciganskega kralja

Pred tedni je umrl v neki varšavski bolnišnici ciganski kralj Matija Kwiek.

Zgodilo se je takole: V neki baraki varšavskega predmestja je zborovala neka ciganska rodovina. Bilo je kakih 20 moških in ženskih članov, ki so sodili svojega ciganskega kralja Matijo Kwieka. Obtožba zoper njega pa ni bila političnega značaja, ker je bil Matija spoštovan kralj, ki je užival toliko večje spoštovanje, ker je bil silno pretkan. Pač pa so ga sodili njegovi sorodniki, ker je zanemarjal svojo jetično ženo Julijo. Torej je bil spor zgolj rodbinskega značaja.

Vendar je nastop njegovih sorodnikov 50-letnega kralja zelo razkačil. V jezi je segel v žep in iz njega potegnil samokres. Cigani so brž vsi hkratu planili na svojega kralja, da bi ga razorožili. Matija pa se je srdito branil. V metežu se je samokres sprožil tako nesrečno, da je kralja Matijo zadela krogla v prsi. Takoj so ga prepeljali v bolnišnico, kjer se je štiri dni boril s smrtjo, ki pa ga je nazadnje premagala. Ves čas njegove bolezni so cigani oblegali bolnišnico in jokali na hodnikih.

Vest, da je umrl ciganski kralj, se je kmalu raznesla med cigani po svetu. Še ko je ležal v bolnišnici, so od vseh strani prihajala brzojavna vprašanja, kako se godi ciganskemu kralju. Celo telefonično so cigani iz Slovaške, Madžarske, Rumunije in Jugoslavije spraševali, ali je kaj upanja, da bi njihov kralj ozdravel. Kralj Matija je imel le malo nasprotnikov. Celo njegovi sorodniki, s katerimi se je bil pretepal, niso hoteli niti besedice ziniti v škodo svojemu kralju, ko so jih zasliševali, in so le obžalovali nesrečo.

Zanimivo je, kako je Matija Kwiek prišel na ciganski prestol. Le s težavo ga je dobil, toda lahko ga je potem obdržal, ker se je znal prikupiti svojim podložnikom. Zgodba njegovega kraljevanja je nastopna: Leta 1930.

× **Kronanje angleškega kralja Jurija VI. in kraljice** se je izvršilo izredno svečano večeraj 12. t. m. Za svečanosti kronanja so morali imeti celo vaje. V Londonu so se na ta dan zbrale ogromne množice ljudstva. Zastopani so bili tudi vsi angleški dominioni. Spricho ogromnega svečanostnega sprejema po mestu je bilo potrebnih za vzdrževanje reda okoli 15.000 stražnikov. Podrobnosti bomo objavili prihodnjič.

× **25-letnica vladanja danskega kralja Kristijana** se bo v glavnem mestu Danske Kopenhavnu svečano proslavila v potrdilo, da danski narod iskreno spoštuje svojega vladarja. Značilno za priljubljenost kralja Kristijana je dejstvo, da vladar vsako jutro brez spremstva jaha po mestu, se prijazno pozdravlja z meščani in se s tem ali onim tudi preprosto porazgovori.

× **Newyorški župan La Guardia** zna hrvatski. Rodil se je sicer v Južni Ameriki, vendar je svoja mlada leta preživel na Reki. Z Reke je šel nazaj v Ameriko, tam študiral, vendar pa si je moral vsakdanji kruh služiti na iznajdljiv način. Nekaj časa je služil kot godbenik po zabaviščih, pozneje pa je postal tolmač za hrvaščino pri izseljenškem uradu na Ellis Islandu pri New Yorku. S tem za služkom je končal svoje študije in si ustvaril pot, po kateri se je povzpел do županskega stolca največjega mesta na svetu.

× **60 letnica gramofona.** Svet pozna gramofon že 60 let. Radio se je razširil šele po vojni, med tem ko je gramofon preživel že dva rodova. Mnogi pripisujejo izum gramofona Edisonu, čeprav ga je v resnici izumil Francoz Charles Cros, ki je 30. aprila l. 1877. predložil svoj patent akademiji znanosti v Parizu, kjer je tudi predvajal prenos človeškega glasu na gramofonsko ploščo. Edison je bil pa prvi, ki je sestavil gramofon za praktično porabo. V prvih 40 letih so gramofon neprestano popravljali in izpopolnjevali. Z razširjenjem radija so napovedali gramofonu konec, toda v

je bil ciganski kralj Mihael II. Proti temu je takrat nastopil neki Bazilij Kwiek. Začeli so se hudi spori. Toda oba moža sta bila pametna in sta sklenila, naj cigani sami odločijo, kdo naj bo njihov kralj, ali Bazilij ali Mihael II.

Bazilij pa svoje zmage ni bil gotov, ker je vedel, da je Mihael še vedno zelo priljubljen pri večini ciganov. V tej zadregi se je Bazilij spomnil svojega bratranca Matije, ki je takrat živel v Madridu. Ta Matija je slovel za zelo pretkanega in pametnega človeka. Povabil ga je k sebi na Poljsko in ga naprosil, naj agitiira zanj med cigani. Matija je svojo nalogo tako sijajno napravil, da je bil Bazilij res izvoljen. V zahvalo za to veliko uslugo pa je kralj Bazilij imenoval svojega bratranca Matijo Kwieka za barona vseh poljskih ciganov. S tem je bil Matija zadovoljen, manj pa je bil zadovoljen kralj Bazilij, ker je Matija nameraval ostati kar na Poljskem, kjer je v Varšavi začel delati kotle.

Kmalu se je izkazalo, da Matiji kotlarstvo ne diši in da bi rajši postal kar kralj vseh ciganov. Sam sebi je pridel pridevek ciganskega barona vseh ciganov Evrope. Napraviti si je dal pečatnik s kozaškim bičem in pokrivalom egiptovskih faraonov. Nazadnje je še sam začel soditi. Neko svojo sorodnico, ki mu je ukradla nekaj cekinov in uro, je obsodil, da mora pol leta molčati.

Bazilija je tako bratrančevo nastopanje seveda jezilo. Tako sta se sprla. Ker je Bazilij začel počenjati svojevoljnosti in je ciganom rad grozil, so se ga naveličani in so novembra l. 1934. Matijo izvolili za kralja. Toda Matija je odpravil naslov kralja ter dejal, da mu naslov barona kar zadošča. Ciganom to ni bilo všeč, ker pač hočejo imeti kralja. Toda obveljala je njegova. Zdaj si bodo cigani lahko izvolili spet kralja in ne barona.

zadnjem času je radio tisti, ki širi zanimanje za gramofon. Radijski aparat omogoča namreč ne samo sprejemanje radijskih oddaj, temveč tudi prenos z gramofonskih plošč. Gramofon je torej proslavil svojo 60 letnico v polni slavi in z dobrimi upi za bodočnost.

× **Oče 38 otrok.** V Brooksvilleu na Floridi v Ameriki živi 91-letni zamorec Ambrose Hilliard, ki je oče 38 otrok. Ko so se nedavno zglasili pri njem novinarji, so ga našli čilega sredi 11 otrok, njegova 32 let stara žena Minnie je pa ležala v postelji z dvanajstim novorojenčkom. Po dvorišču so se izprehajali dve kozi, dva pujska in nekaj kokoši. Stari zamorec, ki se počuti še mladega, pravi, da bo imel še nekaj otrok. Pripovedoval je novinarjem, da je star njegov najstarejši sin 60 let in da ima 13 otrok. Vseh svojih otrok starec niti po imenu ne pozna in za mnoge sploh ne ve, kje žive.

× **Kobilice v Egiptu.** Po sedmih letih od mora je letos Egipt spet ogrožen od rojev kobilic. S Sinajskega gorovja so navali na deželo ogromni oblaki teh živalc. Oblastva so storila potrebne ukrepe, da zaščitijo pred uničevalci vsaj bombažne nasade.

× **300.000 frankov na smetišču.** Neki Francoz iz St. Georges de Didonne je odpotoval pred dnevi v Cognac, kjer je v neki gostilni vrgel med smeti šop raznih listkov, ki jih ni več potreboval. Pri tem pa je nevede odvrget tudi srečko francoske državne loterije. Ko se je vrnil domov, je izvedel, da je njegova srečka zadela 300.000 frankov. Nesrečnež se je takoj vrnil v Cognac in povedal gostilničarju svojo nesrečo, toda smeti iz gostilne so bile med tem že odpotovale proti mestnemu odlagališču. Zdaj stiče ubogi Francoz po tem vse našel. Seveda je svojim pomagačem, ki mu likem smetišču in upa, da bo srečko vendarle našel. Seveda je svojim pomagačem, ki mu pomagajo razkopavati smeti, obljubil dobro plačilo.

× Tudi v Londonu ugrabljajo ljudi zaradi odkupnine. Izredno lepa tipkarica Irena Filmoreova je obiskala s svojim znancem detektivom Perkinsom neko plesišče v londonskem predmestju Streathamu. Dvojica se je dobro zabavala. Proti polnoči se je dekle odstranila, ne da bi svojemu spremljevalcu kaj povedala. Odtlej je izginila. Detektiv je takoj pozval na pomoč policijo. Najboljši detektivski so šli na delo, toda njih naporji so bili zaman. Tedaj pa je lastnik hiše, v kateri je stanovala Filmoreova, dobil pismo z zahtevo po odkupnini v znesku 600 funtov šterlingov. Če te vsote ne pošljete, so grozili ugrabitelji, se ugrabljenka ne bo nikoli več vrnila. Podpisali so se samo kot »ugrabitelji ljudi«. Angleška policija jih išče zdaj s podvojeno vneto.

Binkoštni pozdravi

Vesele praznike želijo sorodnikom, prijateljem in znancem

Buer-Hassel (Nemčija). Jugoslovensko narodno društvo: prvi predsednik Jezeršek Franc (Nova Oslica), drugi predsednik Stergar Anton (Rudnik), blagajnik Suler Marko (Pišce pri Brežicah), Jezeršek Rudolf in Franc (Oslica), Hribar Matevž (Podgrča), Klun Ivan (Brezje), Suler Rudolf (Pišce), Kešlin Karel in Rudolf (Zreče), Korun Mihael, Julij in Viktor (Trnava pri Gomilskem), Marks Jožef (Kozje), Hajnec Alfred, Stergar Rudolf in Anton (Rudnik), Koren Vinko, Ivan in Franc (Paka pri Šoštanj), Jugoslovensko narodno žensko društvo: predsednica Marija Jezerškova, Barba Julerjeva, Marija Korunova, Marija Sprejčeva, Marija Keršlinova, Elizabeta Hajnclova, Antonija Stergarjeva, Uršula Rozmanova, Elza Marksova, Magdalena Fonkova.

Prejeli smo tudi pozdrave naših fantov vojakov, a jih žal iz izvestnih ozirrov ne moremo objaviti.

Za smeh in kratek čas

HUDOMUŠNA

A.: Profesorica Čepurjeva je pa že tako zoprna ženska, da se mora vsakomur pristuditi. Dvomim, da bi mogla kdaj osrečiti kakega moškega.

B.: Pa je vendarle pravkar osrečila svojega moža.

A.: »Ali je to mogoče?«

B.: »Da. Ločiti se je dala od njega!«

STRIC IN KANON.

Stric (pripoveduje sosedu): »Veš, vsak dan po kosilu ležem na zofi in zaspiš ko kanon.« Mihec ga začudeno pogleda in vpraša: »Stric, ali tudi kanoni ležijo na zofi?«

ZNA ODGOVORITI

Oče pošlje Mihca v trgovino, da bi mu kupil ovratnik. Trgovec ga vpraša: »Kakšen ovratnik bi pa rad tvoj očka? Morda takšnega, kakor ga nosim jaz?«

»Ne, čist mora biti,« se odreže Mihec.

ZA KONJA NE

»Tu čitam, da je v Afriki nekdo zamenjal svojo ženo za konja,« pravi ogorčeno žena svojemu možu. »Ti bi tega gotovo ne storil, možiček.«

»Ne, za konja bi te ne zamenjal, če bi mi pa kdo ponudil avto...«

Listnica uredništva

Pečice. Slika bo objavljena prihodnjič. Zamuda je nastala po naključju.

Preloka. Uredništvo si prizadeva, po možnosti se izogniti takim prizorom, zmeraj pa to ni mogoče, ker je resnično življenje pač takšno. Take primere dobite tudi v najbolj kataloških literarnih časopisih na svetu. Sicer pa zanaprej ne bo podobnih mest in ste lahko brez skrbi.

Razbor. Če mislite, da plačujete za posestvo preveč zemljarine, vam bodo na davkarji že pojasnili, kako je to. Če se je zgodila uradna pomota, vložite prošnjo za popravek pomote.

Avgust Senoa

KMEČKI PUNT

32

Sestri sta odšli na vrt. Marta je z obema rokama prijala Zofkino glavo in jo poljubila in debele solze so padale kakor kaplje na zlate Zofkine kite.

»Ojunači se,« je Marta naenkrat šepnila, »Čuj, konjska kopita se čujejo čedalje bližje!« Zofka je okrenila glavo.

»Pojdiva v grad!« je rekla deklica.

»Glej,« je odvrnila Mara, »trije konjeniki so zdajci skočili s konj. Vojaki so ali kaj. Zdaj gredo sem. Umakniva se!«

Naglo sta sestri pohiteli v grad, v Uršulino sobo, kjer so se gospod Alapič, stara Heningovka, Anka in Stjepko posvetovali o ženitni pogodbi.

»Stjepko!« je rekla Marta, ko je vstopila, »neki možje, menda vojaki, so prišli k nam.«

»Kakšni vojaki?« je vprašal Stjepko in komaj je te besede izgovoril, so se med vrati pokazali trije bradati oboroženci, med katerimi je bil eden oblečen po uskoško.

»Hvaljen Jezus!« je pozdravil prišlec, blede, lep človek, z drhtečim glasom.

Zofka se je zdržnila. Kakor da jo je strela ošinila. Skočila je naprej, široko razprla oči, kri ji je udarila v glavo, začela se je tresti kakor šiba in omahnila je v Martine roke.

»Kdo?« je ostro vprašal Stjepko.

»Tomo Milič,« je odvrnil tujec.

Vsi so kar okamenili.

»Milič! Ti?« je zaklicala Zofka kakor odrešena duša. »Da, da, ti... ti... ljubi moj!« Dekle je pohitelo proti Tomu, ga objelo okoli vratu, naslonilo glavo na njegova junaška prsa, on pa jo je objel z desnico, poljubil na čelo in svečano rekel:

»Gospa Uršula, Tomo Milič je privedel Djura Mogaiča, Tomo Milič je izvršil vašo zaobljubo, Zofka je njegova.«

»Da, da, tvoja,« je dekle zaihtelo od radosti in se krepkeje privilo na njegovo srce. »Ni je moči na svetu, ki bi me odtrgala od tvojega srca. Daj,« je rekla in ga z obema rokama prijala za glavo, »daj, da te vidim, ali si res ti? Da, res si, edini moj, ljubi moj,« in ga je poljubila ihte na oči.

»Pozdravljeni, gospod Milič,« mu je Uršula hladno odzdravila. »Spremenili ste se tako, da vas nisem takoj spoznala. Da, Zofka je po moji zaobljubi vaša. Zaslužili ste jo. Toda neki ljudje so nam pravili, da ste padli pod Banjo Luko, kaj ne, Anka?« se je Uršula ostro obrnila proti svoji hčeri. »Zdaj pa vidim, da so se ti ljudje zlagali, kaj ne, Anka?«

»Zlagali,« je dahnila Anka in prebledela na smrt.

»Zlagali, plemenita gospa, da bi mi vzeli ta moj zaklad, za katerega sem tvegaj svoje življenje. Toda božje usmiljenje in junaštvo tega uskoka sta jim prekrizala njih grde račune. Ko ste me poslali za mladim Mogaičem, sem ga izsledil in ga skušal odkupiti. Toda turška nevera je zasužnila tudi mene. Trpel sem v sužnosti — dolgo, dolgo časa. Kar si je na tem svetu mogoče izmisliti, vse sem pretrpel. Dan je mineval za dnevom, leto za letom, za naju pa ni bilo od nikoder rešitve. Nekega dne mi je rekel frater, da je po meni vprašal človek iz naših krajev, da pa se je tudi takoj izgubil. Mislim sem, da sem pokopan, zagreben do groba. Neko jutro — tega bo zdaj mesec dni — pa mi je dal pisemce. Začel sem čitati in sem se začudil. Naj bova z Mogaičem drugo noč pripravljena, ker je pomoč blizu. Stemnilo se je. Bil sem v skrbeh. Vsi drugi so zaspali, samo midva sva bedela. Naenkrat, okoli polnoči, se začuje klic: »Gori! Na pomoč!« Stolp najinega gospodarja, bega, je bil ves v plamenu. Tedajci so začele pokati puške. Turki so se komaj zavedli, ko so že naskočili uskoki, ki so Turke sekali in naju z imenom klicali. Pohitela sva k njim. Med tem ko so Turki imeli opravka s požarom, smo srečno prišli v gozd... Kaj vam naj še dalje pripovedujem! Tako smo prišli sem. In ta junak, Marko Nožina, je poveljeval uskoški četi.«

Vsi so molčali, nobenemu ni šla beseda iz grla.

»In kje je gospod Ambrož?« je vprašal Tomo.

»Umril je,« je s sklonjeno glavo odgovoril Stjepko.

»Umril! Še to,« je zastokal junak in se udaril s pestjo po čelu. »Ti neusmiljena usoda, ki primešaš v čašo veselja vedno bridko kapljico pelina. Oh, oče moj, dobrotnik moj, zakaj ne morem tudi tebe objeti?«

»Namesto očeta vas pričakujeta sin in njegova žena,« je Marta prisrčno odgovorila in mu podala roko. »Odpojite si, gospod Milič. Naš gost ste in z vami vaši ljudje, dokler vas je volja.«

»Hvala, gospa,« je rekel Mogaič. »Za nočjo sprejemmo prenočišče, jutri zjutraj pa krenemo naprej, ker tudi nas pričakujejo draga srca...«

Na dvorišču se je Alapič poslovil od gospodarja, gospe Heningovke in Konjske. »Prav od srca mi je žal,« je rekel, »da banova misel ni prinesla sadu in da se vračam s praznimi rokami. Bog je že tako hotel. Bojim se, da ne bo ob tem plamenu ljubezni vzplamtel strašen požar. Bog nas varuj!«

»Oh, če bi bila to vedela,« je zastokala gospa Anka, »toda povejte mi, gospod Gašpar, kaj res niste dobili mojega pisma.«

»Nisem ga dobil in sem se zato zakasnil.«

»Kje pa je Drmačič?«

»Ne vem. Izgubil se je. Toda potepin bo že spet prišel, kadar bo lačen in žejen. Zdaj pa lahko noč, plemenite gospe.«

Že se je v daljavi izgubljal paket Alapičevega konja, toda oni trije so še vedno stali na dvorišču.

»Slabo nam kaže, gospa tašča,« se je namrščil Stjepko, »zdaj ni drugače, kakor da kmete še bolj naščuvamo.«

»Da,« je pritrdila Uršula, »Miliču ne dam dekleta rada, pa moram. Za kmete pa se pobrigajte vi! Anka!« je nadaljevala in prijala hčer za roko, »ti si nalagala mater, da je Milič mrtev. Ti nimaš duše in Bog nas je zato kaznoval.«

★

Nočna svetloba je trepetala nad gorami. Bilo je tiho, samo v grmovju je slavec drobil svojo zaljubljeno pesem. Tako bije, vse žive in živeje mlado srce, ko ga razgiblje prva ljubezen. Spet sedi ob odprtem oknu Zofka. Zlata mesečina se blišči na njenih laseh, na blaženem licu, v ljubkem očesu. Blaženi sijaj tega očesa pa preliva neizmerno blaženstvo v oči mladega, bledega človeka, ki sedi ob nogah deklice. Ta človek je Milič. Beli Zofkini prsti se trepetajoč zapletajo v črne lase junaka, na katere pade zdaj pa zdaj svetla dekliska solza.

»Davi,« tako je začela deklica, »sem umirala od žalosti, zdaj pa ginevam od same sreče.«

»Moj Tomo, srce moje, življenje moje! Ali si to ti ali si res? V svojih rokah držim tvojo ljubo glavo. Da, tvoja je. Ne dala bi je za ves svet. Ah ta svet, brez srca, brez duše je! Oslepili so me, izdali so me. Hoteli so me dati drugemu. Rekli so mi, da si umrl. Oj, hvala tebi, Bog, da si živ. Skoro ne verjamem! Počakaj, da zaprem oči, pa bom sanjala, da sem nesrečna, da si mrtev.« Dekle je zaprlo oči, pa jih takoj spet odprlo: »Glej, zbudila sem se, ti nisi mrtev, ti si tu, ti si moj, na veke moj! Sestra!« se je obrnilo dekle proti gospe Marti, ki je sedela vstran v mraku in ogledovala mlada srečnika, »sestra! Bog je vendarle dober, še predober. Prisrčna mu hvala za vse moje bolečine. Ali bi bila danes tako srečna, če bi ne bila tako pretrpela?«

»Da, Bog je dober!« je odvrnila Marta. »Tudi tukaj je neusmiljenim dušam s svojo čudotvorno močjo pokazal, da je še pravica nad zvezdami.«

»Govori, pripoveduj,« je reklo dekle začrniku, »kaj si pretrpel, koliko si se mučil zaradi mene.«

»Molčimo rajši,« je šepnil junak, ne da bi odvrnil oko od dekleta. »Pusti, naj rajši gle-

dam tvoje milo lice, da se ga nagledam za vsa ona leta, ko ga nisem gledal. Brst sem zapustil in razcveto rožo sem našel. Nisem trpel, vse sem pozabil, zdaj šele sem začel živeti, ko gledam tebe, ker si moja.«

Dekle je nežno naslonilo svojo glavo na mladeničevo glavo. Skrivnostno je šustel večer, slajše je žgolet slavec na zeleni veji, jasneje je žarela mesečina na gladini Save. V mraku pa je sedela Marta. Solza je zablistala v njenem očesu in tiho je šepnila: »Glej na nas, oče Ambrož, in počivaj v miru. Tvoja želja se je izpolnila.«

★

Ljudje, ki so šli ob zori drugega dne iz Brdovca v Zapešič, so se precej čudili dvema jezdecema, ki sta hitela po cesti na majhnih turških konjičih. Eden je po svoji obleki razodeval uskoka, drugi, blede in bradat, pa je bil oblečen po turško: samo po kučmi in po dolgih laseh se mu je poznalo, da je kristjan. V tem sta srečala na cesti dekle, staro kakih dvanajst let, ki je nosilo velik vrč.

»Bog daj srečo, dekle!« je zaklical uskok in ustavil konjiča, »Ali mi daš vode, da se napijem?«

»Na,« je odgovorilo dekle, pogledalo vojaka po strani in mu ponudilo vrč.

»Ali si iz Brdovca?« jo je vprašal Mogaič in ustavil konja.

»Sem,«

»Ali veš,« je nadaljeval Mogaič, »ali sta slepi Jurko in njegova hči Jana doma?«

Dekle je mladega junaka nekako začudeno pogledalo in nato reklo: »Ta dva ne stanujeta več v Brdovcu, ampak sta že dolgo pri Matiji Gubcu v Stubici.«

»V Stubici?« se je preplašil Mogaič.

»Da,« je potrdilo dekle.

»Marko,« je rekel svobodnjak svojemu tovarišu, »okreniva konja in pojdiva proti Stubici!«

»Glej ga no,« se je nasmehnil uskok, »kako se mu mudi. Stopiva v vas k botru Gregoriču, popoldne pa kreneva k Gubcu.«

»Ne, ne, takoj h Gubcu!« se je uprl Mogaič in okrenil konja.

»No, pa bodi po tvojem,« je skomignil uskok z ramami. »Zbogom, deklica, in hvala ti!«

Črez trenutek sta prijatelja na brzih konjih odhitela nazaj, deklica jima je pa začudeno sledila z očmi.

V Gornji Stubici je baš zazvonilo poldne, ko sta Mogaič in Možina hitela skozi vas. Uskok se ni briga za ničesar okoli sebe in je samo zrl v konjevo grivo. Mogaič pa je z visoko dvignjeno glavo pogledal vsak kotiček svoje domovine, ki je njegove oči tako let niso videle. Čudni spomini so se budi v njegovi duši: zdaj mu je šlo na smeh, zdaj na jok. Nazadnje sta prijahala do Gubčevega doma.

»Razjahajva!« je rekel Mogaič, skočil s konja in ga privezal za plot. Tako je storil tudi Možina. Stopila sta na dvorišče. Nikjer ni bilo žive duše. Pod orehi sta šla dalje proti hiši. Mogaič se je trepetajoč ustavil in pokazal s prstom na dom. Na velikem kamenu, pred njim je čepela mlada ženska. Roke je vila okoli nog, s koleno je podpirala glavo in z izgubljenimi očmi je strmela v beli svet. Po bledem čelu so ji viseli razmršeni lasje, na orumenelih licih ni bilo niti sledu kakega čustva, iz ugaslih oči ni sijala niti ena misel.

»Marko!« je s strahom šepnil Mogaič, »ali vidiš tam ono žensko?«

»Vidim, hvala Bogu!«

»Ali poznaš Jurkovo Jano?« je nadaljeval svobodnjak in zgrabil tovariša za roko.

»Samo po imenu, samo po tvojem pripovedovanju.«

»Pojdi, pojdi z menoj!« je trepetajoč zaklical mladenič in potegnil vojaka s seboj. Tako sta prišla k ženski.

»Jana!« je zakričal, se zgrabil za glavo in izbulil oči, »Jana, za božjo voljo, ali si ti?« Ženska se ni zganila.

»Jana!« je zaklical mladenič silneje in jo prijel za ramo, »Jana, jaz sem, jaz — tvoj Juro, Juro Mogaič.«

Ko se je dotaknil, se je ženska zdržnila, pokazala zobe, uprla izgubljene oči v mladeniča in se zakrohotala: (Dalje)

Radio Ljubljana

od 16. do 23. maja.

Nedelja, 16. maja: 8.00: Vesel nedeljski pozdrav (plošče). 8.15: Telovadba za dame in gospe (vodil bo profesor Marjan Dobovšek). 8.45: Čas, poročila, spored. 9.00: Prenos službe božje iz stolnice v Ljubljani. 10.00: Verski govor (p. dr. Roman Tominec). 10.15: Kvartet pozavn. 11.00: Iz pravljice sveta (plošče). 11.30: Otroška ura: Teta Marička kramlja in prepeva. 12.00: Operni zbori (plošče). 12.15: Koncert operne glasbe (sodelovali bodo Vekoslav Janko, Zvonimira Župčičeva in radijski orkester). 13.00: Čas, spored obvestila. 16.00: O pravilnem zalivanju lončnic in vrta (Jože Kregar). 16.20: Kar imamo, to vam damo (plošče po željah). 17.00: Kmetijsko gospodarstvo in produktivne zadrage (dr. Jože Basaj). 17.30: Za naše birmančke (pesmi in ure na izbiro, vmes vesela igricala, sodelovali bodo radijski orkester in mali in veliki igralci in pevci; oddajo bo vodila Slavica Vencajzova). 19.00: Čas, vreme, poročila, spored. obvestila. 19.30: Nacionalna ura: Mednarodna razstava v Parizu. 19.50: Prenos šmarnic iz trnovske cerkve v Ljubljani. 20.10: Trsatska legenda (za radio napisal Niko Kuret; izvajali bodo člani radijske igralske družine; vodil bo Ivan Pengov). 20.45: Koncert godbe 40. pp. triglavskega. 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Operetni venčki (plošče).

Ponedeljek, 17. maja: 9.00: Čas, poročila, spored. 9.15: Kvartet pozavn. 9.45: Verski govor (p. Valerian Učak). 10.15: Prenos cerkvene glasbe iz Brežic. 11.00: Našim malčkom (sodelujoči Mileva Boltarjeva in plošče). 12.00: Vesel opoldanski koncert (radijski orkester). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Kar želite, to dobite (plošče po željah). 17.00: Inž. O. Muck: Obisk iz mesta (zvočna slika). 17.30: Prenos Cerkevnega mladinskega pevskega zbora, združenega z matersko proslavo v Brežicah. 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura: Vladislav Petković — ob 20 letnici njegove smrti. 19.50: Prenos šmarnic iz trnovske cerkve v Ljubljani. 20.15: K domači zabavi vabijo Fantje na vasi sestre Stritarjeve, radijski orkester in plošče. 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Bojan Adamič in njegovi solisti (plesna godba).

Torek, 18. maja: 11.00: Šolska ura: Pokrajinska oddaja iz Kamnika. I. del (izvajala bo narodna šola pod vodstvom Albine Rupnikove). 12.00: Baletna godba (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Radijski orkester. 14.00: Vreme, borza. 18.00: Pisana vrsta drobnih skladb (plošče). 18.40: Porečje Sore. III. del (profesor Fran Planina). 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura: Tuji kapital v jugoslovenskem gospodarstvu (dr. Jozo Tomašević). 19.50: Zabavni zvočni tehnik. 20.00: Koncert v spomin Mateja Hubada (govor, zbor Glasbene Maticе, radijski orkester). 21.30: Radijski orkester. 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Ruski sekstet.

Sreda, 19. maja: 12.00: Balalajke (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Vse mogoče, kar kdo hoče (plošče po željah). 18.00: Spoznajmo glasbila: Rog in trobenta (dr. Anton Dolinar). 18.20: O markiranju poti (Janko Sicherl). 18.40: Vajeniško vprašanje (Rudolf Smersu). 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura: Religija in duhovno edinstvo Jugoslovenov (Ljubomir Kostić). 19.50: Uvod v prenos. 20.00: Prenos iz ljubljanskega opernega gledališča (v I. odmoru glasbeno predavanje — Ukmar, v II. odmoru čas, vreme, poročila spored).

Četrtek, 20. maja: 12.00: Iz vroče Španije (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Vesel opoldanski koncert (radijski orkester). 14.00: Vreme, borza. 18.00: Aleksander Nikolič bo igral saksofon. 18.40: Slovensčina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura: Savez Soko-

LJUDSKA SAMOPOMOČ

reg. pomožna blagajna v Mariboru, Grajski trg 7/I,
poverjenišтво v Ljubljani, Tyrševa 34,

naznanja smrtne primere svojih članov v mesecu

aprilu 1937.

ČIZEK JULIJANA, zasebnica, Močna, p. Sv. Marjeta ob Pesnici;
KRISTANIC ANDREJ, drž. upokojenec, Maribor;
SPANINGER MARIJA, zasebnica, Rače;
KALAN FRANJO, mestni rač. svetnik v p., Celje;
ERJAVEC MARIJA, preužitkarica, Veternik, p. Boštanj;
EILETZ FRANC, pos. in trg., Maribor;
POGAČ VINKO, posestnik, Gmajna, p. Stari trg;
JOB FRANC, posestnik, Spuhlje, p. Ptuj;
WERONIG JULIJANA, zasebnica, Sv. Marjeta na Dr. polju;
RIBARIČ STANKO, poštni uradnik, Maribor;
GREIF TEREZIJA, zasebnica, Studenci;
KLARIČ STEFAN, žel. v pokoju, Maribor — Nova vas;
BELEJ FRANC, zasebnik, Sv. Rok, p. Šmarje pri Jelšah;
HABLANIČ ANTONIJA, zasebnica, Ljutomer;
EINSEDLER ANTONIJA, zasebnica, Kapla vas;
KMETEC ANA, preužitkarica, Črešnjevec;
ZAGRAJSEK TEREZIJA, preužitkarica, Pilštanj;
ZAGMAJSTER ANA, zasebnica, Piršenberg;
OSIM TEREZIJA, zasebnica, Maribor;
VREČKO MARIJA, posestnica, Vojnik;
MOŽGON JOSIP, posestnik, Selska gora, p. Mirna;
MRAJ JERA, vdova prog. čuvaja, Ljubljana;
KRAŠOVEC VALENTIN, trgovec, Sv. Jurij ob Taboru;
GAJSEK FRANC, preužitkar, Vrbo, p. Sv. Jurij ob j. ž.;
KAGER RAJMUND, notarski uradnik, Muretinci;
MITEREGGER JOSIP, žel. v pokoju, Maribor;
PINTAR JURIJ, posestnik, Studenci;
BEDRAČ JERA, preužitkarica, Draženci;
KRISTAN VALENTIN, kurjač drž. žel. v pok., Ljubljana;
ZLOF NEŽA, posestnica, Roginska gorca;
TAVČAR KARL, višji davč. upravitelj v p., Ljubljana;
GLAVINA JAKOB, zasebnik, Zagreb;
URŠNIK MARTIN, preužitkar, Gor. Vižinga;
ŠKRALOVNIK ALOJZIJA, preužitkarica, Sv. Vid pri Vuzenici;
MARČIČ NEŽA, zasebnica, Maribor-Pobrežje;
KNAFLIČ ANTON, trgovec, Luščka vas;
KRANER MATIJA, posestnik, Sv. Lenart v Sl. gor.;
SUCHER JOSEF, hiš. posestnik, Celje;
SICHERL ENGELBERT, posestnik, Sp. Poljskava;
PETOVAR ANA, posestnica, Ormož;
JURCA FRANCIŠKA, preužitkarica, Zg. Tepe;
DROFENIK JURIJ, posestnik, Vojnik;
ŽNIDERSIČ TEREZIJA, preužitkarica, Černc, p. Brežice;
POGAČNIK MARIJA, upokojenka, Brnice, p. Dol;
FÜRTHNER JOSIP, pek. mojster, Ptuj;
FLOGER GERA, preužitkarica, Podložje, p. Majšperk;
VORŠNIK JURIJ, preužitkar, Marenberg;
DEČEKO ANA, preužitkarica, Brezovica.

Po vseh umrlih članih se je izplačala pripadajoča podpora v skupnem znesku

435.800 Din

Kdor še ni član Ljudske samopomoči, naj zahteva brezplačno in brezplačno pristopno izjavo.

BLAGAJNIŠKO NAČELSTVO.

la kraljevine Jugoslavije. 19.50: Zabavni kotiček. 20.00: II. ura francoske klavirske glasbe. 21.00: Haydn: Kvartet v F-duru (plošče). 21.20: Kitica cvetice (radijski orkester). 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Operetne fantazije (radijski orkester).

Petek, 21. maja: 11.00: Šolska ura: pokrajinska oddaja iz Kamnika, II. del (izvajala bo Narodna šola pod vodstvom Rupnikove). 12.00: Naša pesem, naša glasba (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Koncertni plesi (plošče). 14.00: Vreme, borza. 18.00: Zdravstvene in stanovanjske razmere na vasi (Kristina Hafnerjeva). 18.20: Ksilofonske solistične točke (plošče). 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben). 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura: Značaj glasbe za naš narod (Dragotin Cvetko iz Ljubljane). 19.50: Zanimivosti. 20.00: Ura lahke glasbe: Slovenski šramel (sodelovali bodo Marin Maks — violina, Vinko Sušteršič — viola, Stanič — kitara, Stanko Avgust — harmonika). 21.00: Plošče. 21.15: Majski sprehod (radijski orkester). 22.00: Čas, vreme, poročila. 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 22. maja: 12.00: Druga za drugo plošča hiti. 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas,

spored, obvestila. 13.15: Druga za drugo plošča hiti. 14.00: Vreme. 18.00: Za delopust (igral bo radijski orkester). 18.40: Gorske železnice (dr. Šarabon Vinko). 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura: Tisk in šport (Dušan Kasapinovič iz Zagreba). 19.50: Pregled sporeda. 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar). 20.30: Ti prešmentani kebi... (pisan večer, prirejen po zamisli Marjana Tratarja; sodelovali bodo kvintet Hmtadra, Fantje na vasi in člani radijske igralske družine; vodil bo Voglar). 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Za vesel konec (radijski orkester).

Telesna preutrujenost

Znanstveno je dognano, da izvleček iz žlez krepkih živali (Kalefluid) urejuje delovanje vseh žlez, krepi telo in vravnovešuje živčni sistem tako, da človek ponovno postane krepak, aktiven in sposoben za delo in borbo za svoj obstanek. — Brezplačno podrobni opis. Zahtevajte na naslov: Beograd, Masarykova 9, telefon 25-981. MILOŠ MARKOVIČ. Kalefluid se prodaja v lekarnah. R. S. Br. 10.537/33

MALI OGLASI

PRODAM POSESTVO

obsegajoče okrog 26 oralov, tričetrt ure od postaje. Na posestvu se redi 7 glav živine. Cena 90.000 Din, Natančna pojasnila daje Kodrič Josip, Čanje 21, pošta Blanca.

KMEČKO DEKLE

Savinjčanka, 24 let stara, zelo prijetna blondinka, z doto 150.000 Din, se želi omožiti. Informacije daje s prednakazilom 10 Din v znamkah Jugotok, Zagreb, Ilica 31.

KMEČKI DEKLETI

dve sestrji, Dolenjki, stari 24 in 25 let, vsaka z doto 50.000 Din, se želita omožiti. Informacije daje Jugotok, Zagreb, Ilica 31.

GOSPOD 30 LET STAR

uradnik, Mariborčan, s plačo 3000 Din, mesečno in s posestvom se želi oženiti. Informacije daje Jugotok, Zagreb, Ilica 31.

TRGOVEC

28 let star, z lastno trgovino v vrednosti 150 tisoč Din, jako simpatičen, se želi oženiti. Informacije daje Jugotok, Zagreb, Ilica 31.

POSOJILA NA VKNJIZBO,

poroke, trgovcem na menice, lombard, državnim in mestnim uradnikom na plačilo, z dolgoročnim varčevanjem, brez obresti, kmetom za odplačevanje dolgov, dobite lahko takoj. Informacije daje s prednakazilom 10 Din v znamkah Jugotok, Zagreb, Ilica 31.

JABOLČNIK

ali hruškovec, izvrsten, naredite, ne da rabite naravni sadjevec, le iz snovi Jablus. S povzetjem stane 50 litrov 35.50, 75 litrov 49.50, 100 litrov 64, 150 litrov 89.50 Din. Stotine pohvalnih pisem. — Glavno zastopstvo Franc Renier, Podčetrtek.

ZABELO, SVINJSKO MAST

sirovo in kuhano maslo, jajca, suhe gobe in vse poljske pridelke kupujejo Senčarjeve trgovine v Mali Nedelji, Ljutomeru in Štrigovi Velika zaloga oblačilnega blaga, sešitih oblek in vseh potrebščin, dokler traja zaloga, še po starih nizkih cenah! Ne zamudite kupiti! Zaloga vsakovrstne moke!

HRANILNE KNJIŽICE

prodate ali kupite zelo ugodno potom moje oblastveno dovoljene pisarne. Takojšnja gotovina. Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ul. 12. Telefon 38-10.

HRANILNE VLOGE

raznih denarnih zavodov, delnice in vrednostne papirje nakup in prodajo izposluje najbolje proti gotovini takoj koncesionirana trdka Al. Planinšek, Ljubljana, Beethovnova ul. 14-I. Telefon 35-10.

TRENSKOTI - VETERNI SUKNJICI

Novosti

LEPE VZORCE ZA PUMPARICE,
SPORTNE OBLEKE NUDI CENENO

PRESKER

SV. PETRA CESTA 14

RAZPISUJEMO

sukcesivno dobavo večje količine zdravih, dobro suhih

BUKOVIN DRV (cepanic)

brez okroglic in klad iz zimske sečnje 1936/37. Plačljivo takoj po prejemu. Ponudbe z navedbo množine, označbo kvalitete in najnižje cene za 100 kg, f.co vagon nakladna postaja, poslati na:

Nabavljalna zadruga usl. drž. žel., Ljubljana, Masarykova cesta 17.

Vinogradniki, sadjarji in vrtnarji!

Modra galica „Solnce“ — celje

je domač proizvod

ki vsebuje 99% bakrenega sulfata

je za napravo bakreno-apnene brozge in pravočasno škropljenje vinogradov, sadonosnikov in povrtnine proti škodljivim glivičnim boleznim, raznim paležem in rjam najučinkovitejše in tudi najcenejše zatiralno sredstvo.

Brez škropljenja z modro galico ni pridelkov in brez pridelkov ni denarja!

Bolečinam v nogah
recite: Zbogom!

Poizkusite
to enostavno
domače sredstvo

3
MINUTE
POZNEJE

Evo enostavnega in cenenegega domačega sredstva, da se za vedno rešite najhujših težav in bolečin v nogah. Pomočite noge v toplo vodo, kateri ste dodali toliko Saltrat Rodella, da je dobila videz neposnetega mleka.

Saltrat Rodell vsebuje 10 različnih učinkovitih soli, ki se nahajajo v znamenitih svetovnih radioaktivnih vrelih. Ta močna učinkovita kopel odpravlja v 3 minutah najhujše bolečine nog. Oteklina izgine. Iz ranjenih in vnetih rok izgine vnetje takoj. Ozeblina nič več ne srbijo in ne skelljo ter se naglo zacelijo. Ta s Saltratom nasičena voda, podobna mleku, odpravi bolečine na čudovit način ter omehča tudi kurja očesa in žulje tako, da jih lahko s koreninami vred odstranite.

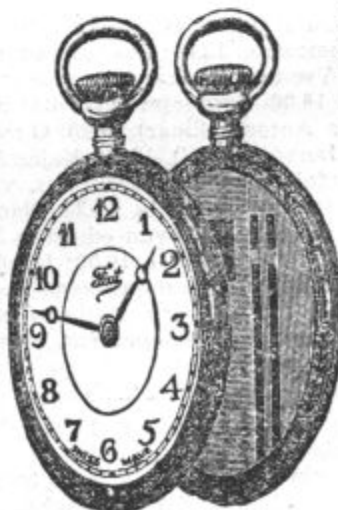
Saltrat Rodell se prodaja ob jamstvu v vseh strokovnih prodajalnah.

HERAKLIT

je najboljšje gradivo za hleve, svinjake, kokošnjake. Dobi se pri

MATERIAL

trg. dr. z o. z.
LJUBLJANA, Tyrševa 36/d

NOVOST! SAMO
DIN 49'50

št. 62.300 Anker-ura
Pravi švicar. stroj.
Dobra kvaliteta, lep
kromiran okrov
8 pismeno garancije

Din 49.50

št. 62.301 ista s
osvetljenimi kazalci
in številčnico

(Radium)

Din 59.50

Zahtevajte cenik, ki
ga vam pošlje za-
stoj in poštne
prosto

H. SUTTNER

Ljubljana 6

Lastna protokulirana
tovarna ur v Švic.